

No. 258

14 gr.

Wena prenumeraty
w Łodzi:

Miesięcznie 2,50 zł.

Wnoszenie do domów 10 gr.

Z przes. poczt.

Miesięcznie 3,50 zł.

Posa Łodzią egz. 10 groszy.

Konto P.K.O. 60594.

Należność pocztowa
opłacona ryczałtem.

XXVII r.

istnienia

Redakcja i Adm.

w ŁODZI

Al. Kościuszki 41.

TELEFON 28

Redaktor przyjmuje od 5-8 pp

Artykułów i listów anonimowych nie noliszcza się.

Łódź.

ROZWOJ

DZIENNIK NIEZALEZNY OD ZADNEJ PARTJI.

Sobota, dnia 20 września 1924 r.

Łomy marmurów kato Carrary.

Słynne łomy marmuru kararyjskiego we włoskiej prowincji Massa Carrara znajdują się w odległości 7 km. od morza Liguryjskiego wg łebokiej doliny górskiej Alp Apenińskich. Cały świat zaopatruje się w dobowany tam oślepiająco biały marmur,

nadający się specjalnie na rzeźby. Kararyjski marmur jest znany od 2000 lat. W łomach marmuru zajętych jest 10,000 robotników, Rocznie dobywa się 2 miliony ton białego i różowego marmuru.

Do fabryki wełnianych wyrobów

— potrzebny —

udziałowiec kierownik handlowy

(czynny) pożądanym fachowcem z kapitałem 15 — 30 tysięcy złotych, ewentualnie nabywca takiej Szczegółowych objaśnień udzieli Biuro „Informator”, Warszawa, Marszałkowska 99.

5115-2

Większa ilość

Ł O D Ź

5115

zaraz do odstąpienia.

Adres wskaże ekspedycja „Rozwoju”

twierdzenia szamocących się tu i owdzie prądów antyreligijnych, że duchowieństwo winno być wyłącznie od polityki, obecny Papież, Ojciec św. Pius XI znawca zabrał głos w tej tak doniosłej sprawie.

Podczas przyjęcia na audjencji dn. 9 bm. grona studentów z katolickiej Unji Uniwersyteckiej, wygłosił Ojciec św. następujące przemówienie:

„Są ludzie, którzy żądają od nas, abyśmy nie zajmowali się polityką, lecz pozostawili to innym. Jednakże, skoro polityka dochodzi do stóp ołtarza, jest naszym obowiązkiem wskazywać jej wytyczną stosownie do słów Chrystusa: „Oddajcie cesarzowi co jest cesarskiego, a Bogu co jest boskiego”. Inni zaś sądzą, że zamało zajmuje się polityką, a przecież prawda jest jasna, chociaż nie zawsze łatwa do odnalezienia. Nie chcemy bynajmniej wykluczyć polityki z naszej działalności. Zadaniem naszym jest pouczać o właściwej polityce we wszystkich kołach ludności. Spójnia Kościoła Katolickiego wymaga także aby katolik należał do najlepszych obywateli...

...katolicy winni taką prowadzić politykę, która by opierała się na fundamencie katolickich wierzeń.”

Słowa powyższe Głowy kościoła katolickiego zostały oczywiście powtórzone i różnie w prasie komentowane. I tak naprzykład łódzki „Jewrejski” czerwony „Express” wzmawiał przed kilkoma dniami w swych czytelników, iż papież w swym przemówieniu propagował ideę połączenia się katolicyzmu z socjalistami. Niewiadomo czy na określenie tego postępu wystarczy słowo perfidia czy bezczelność, sądzić należy, że jedno i drugie. Myślą się panowie szrajbesy kapitalizmu żydowskiego jeżeli myślisz, że w ten sposób na gruncie łódzkim dopingować będą narodową i katolicką ludność miejscową, jak dopingować przyzwyczaili się miejscową frakcją PPS.

Co się tyczy współpracy idei katolickiej z doktryną socjalistyczną, wyraził się Ojciec św. jasno, dobitnie i niedwuznacznie jak następuje:

„... i tak nie jeden przez wzgląd na dobro publiczne, co uważa za wystarczające, przemawia za połączeniem się z socjalistami. A przecież są oni zwolennikami bezwyznaniowości. Katolicy zaś winni taką prowadzić politykę, która opiera się na fundamencie katolickich wierzeń.”

Skoro w życiu dzisiejszych społeczeństw, polityka wysunęła się na pierwszy plan, skoro, według tradycji narodowych polskich najświetniejsze toły naszej polityki szły o linii ideałów Chrześcijańskich słusznym jest i koniecznym aby ci, których zadaniem jest propagowanie ideałów religijnych wśród ludu, brali czynny udział w życiu tego ludu, inaczej bowiem praca ich będzie tylko teoretyczną, nie zaś

Duchowieństwo a polityka.

...każda epoka cywilizacji narodowej objawia się cudownym rozkwitem poezji, sztuki i literatury w dziedzinie umysłowej, a dzielnością i podniosłością charakteru w dziedzinie praktycznej. Są to jednakowoż już skutki rozbudzenia utajonych sprężyn rozwoju narodowego. Podnieta zaś uniwersalna i wieczna tak samo podniecająca uczucia narodowe, jak przemysł i handel, mający swe podstawy w pragnieniu szczęścia materialnego apostołuje sprawie kosmopolityzmu — jest uczucie religijne z dusz ludzkich wydobywające najistotniejsze pierwiastki kultury narodowej, tak, że w całym przebiegu historii religia okazuje się wskrzesicielką narodów.

St. Szczepanowski.

Kto w życiu społecznym być może lepszym propagatorem ideałów religijnych Chrześcijaństwa od kapłana, który całe swoje życie, całą swoją pracę, poświęcił wyłącznie szerzeniu Nauki Chrystusowej?!

Analizując tutaj działalność duchowieństwa w wiekach starożytnych i średniowiecznych, na którą patrzeć należy przez pryzmat historiozofji, zaznaczyć jednak należy, że począwszy od swych narzędzi religijnych chrześcijańska ideała się zawsze żywotna, miała się zawsze zastosować do potrzeb ludzkości, idąc za jej postępującą drogą zawsze ewoluującą lecz

nie nigdy rewolucyjną. W przełomowych chwilach, Kościół zajmował zawsze właściwe stanowisko, tem właśnie, iż umiał zawsze sięgnąć dalej, aniżeli tego wymagała chwila obecna.

Taką chwilą był dzień 15 maja 1891 roku, kiedy Wielki Papież Leon XIII ogłosił światu wielkopomną Encyklikę „Rerum Novarum” o ludzkiej pracy, zaczynając się od słów: „Gorączkowy pochop do nowości, który od dawna powoduje wstrząśnienia w państwach, z biegiem czasu musiał przedostać się z dziedziny polityki na sąsiednie pole ekonomii społecznej”.

Encyklika ta dla całego świata chrześcijańskiego stała się tą Wielką Kartą, na której wryte zostały prawa robotnika, człowieka. Jest ona kodeksem Chrześcijańskiej Demokracji. W niej znajdujemy rzeczoność myśli o tych wszystkich ustawach społecznych, za pomocą których dzisiaj po wielkiej wojnie rozciąga się opieka nad ludem pracującym. W tej swojej odezwie już trzydziści trzy lata temu Wielki Papież robotników oświadcza, iż pierwsze miejsce w pracy nad stanem robotniczym mają winny związek robotniczy.

Dzisiaj, kiedy polityka tak przeniknęła wszystkie warstwy ludności, iż stała się nierozłącznym i nieodzownym czynnikiem działań społecznych wobec

praktyczną. Żyjąc wśród ludu, żyjąc jego pragnieniami, troskami, najlepiej nauczą się go kochać i rozumieć.

Kaplan musi mieć daną możność brania udziału w życiu politycznym, na arenie samorządowej lub sejmowej, z trybuny bowiem publicznej będzie miał możność bronięcia jako obywatel interesów swoich współobywateli. Jeżeli się od niego wymaga cnót obywatelskich, w imię sprawiedliwości społecznej, należy mu przyznać pełnię bezrestrykcyj, pełnię praw obywatelskich przyznanych przez konstytucję.

Duchowieństwo u nas propagowało zawsze ideały chrześcijańsko - demokratyczne tak, jak ono wypływa z Encykliki Rerum Novarum, która jest fundamentalnym głazem gmachu Chrześcijańskiej Demokracji. Za czasów zaborczych rozwijały się oświatą pracą kulturalną - oświatową Stowarzyszenia Robotników Chrześcijańskich, są to gniazda w skale wykute, z których rok rocznie w świat ulatują coraz to nowe młode orlecia w postaci nowo - powstałych robotniczych związków Zawodowych Chrześcijańskich. W murach tych stowarzyszeń rozwijało się i potęgowało z dnia na dzień polityczne stronnictwo Chrześcijańskiej Demokracji, które z liczby kilku posłów do pierwszego sejmiku Rzeczypospolitej, urosło dzisiaj tak dalece, że wśród klubów sejmowych frakcja Chrześcijańsko - Demokratyczna zajmuje trzecie miejsce.

Służy to dowodem, iż ideały społeczne głoszone wspólnie przez świeckich i duchownych członków tego silnego dzisiaj w kraju stronnictwa, trafiają do przekonania ludu robotczego, podczas gdy, w tym samym czasie inne frakcje polityczne radykalne, które na swych sztandarach wywiesiły hasła reformy stosunków, warstwom pracującym, z wykluczeniem hasła religijnego, bez współdziałania lub zdala od duchowieństwa z dnia na dzień się kurczą, a nie jedni z nich liczą w Sejmie zaledwie do kilkunastu przedstawicieli.

Czy od pracy politycznej mamy odrzucać preoz takich, którzy jak łodźlanin ks. Skorupka zginał na polu chwały, prowadząc z krzyżem w ręku braci gładzących bohaterstwo w obronie napađniętej Ojczyzny.

Czyż i u nas mają się kiedyś odezwać głosy takie, jakie odzywają się dzisiaj we Francji, gdzie pod wpływem żydowsko - lewicowych rządów zaczyna się znów „prześladowanie religijne“ i „wydalanie duchowieństwa“. Oto jak pisze prasa francuska:

„Odejdzie bezwątpienia i ów O. Julien, dawny kapral 203 pułku piechoty, ranny przy Maison du Passeur, gdzie dostał siedem kul, zastępując swego porucznika. Odejdzie także mój dzielny przyjaciel O. Eillen, bohater zbrocza Polse i lasku Caures. Ma dwie ręce ucięte i twarz szartą przez „Flammenwerfer“. Tem gorzej. Odejdzie A i ten musiałby odejść, Bourjade Oceanien, jeśli mu przyszła fantazja pożegnać na czas jakiś swoich dzikich i przybyć tu odpocząć pod skromnym dachem swego klasztoru we Francji. A przecież jest to ozłowiek, który odniósł 23 zwycięstw podniebnych, Bourjade lotnik. Bili się jak lew. I przypominamy sobie, jak pewnego marcowego poranku 1918 r. na jego aerodromie, gdzie hulał wtedy wiatr z deszczem, Ojciec Clemenceau w podróży inspekcyjnej zatrzymawszy się, zapragnął go zobaczyć i uściskać.“

Tak, uczucie religijne wydobywa z dusz ludzkich najistotniejsze pierwiastki kultury i bohaterstwa narodowego i w całym przebiegu historii, religja okazuje się wskrzesicielką narodów. Kończąc, mówić należy wraz ze Szczepanowskim (list z 1 stycznia 1900 r.): tylko ostateczny cel może być ten sam przez wieki, choć każde pokolenie innemi drogami do niego dąży...

inż. K. Folkierski.

WIADOMOŚCI POLITYCZNE.

Delegacji C. I. E. u premiera.

(wp) Wczoraj o godzinie 5 popoł., p. premier przyjmował w ogrodzie pałacu rady ministrów delegatów międzynarodowego kongresu C. I. E. Przy dźwiękach muzyki na milej pogawędzce zaproszeni spędzili czas, aż do zmroku.

W sprawie utworzenia mieszanych komisji polsko-niemieckich.

(wp) Dzisiaj przybywa do Warszawy delegacja, wyłoniona przez społeczeństwo Wielkopolskie i Pomorza, na zebraniach ostatnio odbytych w sprawie zamiaru utworzenia przez rząd mieszanych komisji niemiecko-polskich przy urzędach wojewódzkich. Delegacja, w skład której między innymi wchodzi posłowie Marweg, Hertz, Zapalczyński oraz dr. Ossowski, redaktor J. Drobnik i p. Mańkowski, przedstawiciel Tow. Obrony Kresów Zachodnich, uda się zaraz po przyby-

Dzisiaj, sobota 20 września

CASINO

Jutro, niedziela: 21 września

o godzinie 11.15 wieczorem

Dwa występy zespołu artystów teatru **Qui Pro Quo** po dyr. Jerzego Boczkowskiego

z udziałem: A. Reńskiej, Z. Pogorzelskiej, A. Toma, J. Boroński - 10 E. Bodo, K. Hanusza, E. Koszuteckiego i innych.

W programie m. inn pierwszy raz w Łodzi

Sensacja!

Sensacja!

Precz z nagością!

w wykonaniu A. Reńskiej, K. Hanusza i 4 baletnic. Fascynujące kostiumy...

W niedzielę dnia 21 września zmiana programu.

Bilety nabywać można w kasie teatru CASINA od godziny 12-ej rano.

(d)

Na tle obrad w Genewie.

Delegacje polskie biorą w pracach komisji Ligi niepośledni udział.

GENEWA 19-9 (PAT) Komisja budżetowa obradowała wczoraj nad budżetem organizacji higieny. Delegat angielski otworzył dyskusję, wypowiadając się za zmniejszeniem wydatków. W przeciwstawieniu do delegata angielskiego, delegat polski min. Modzelewski w dłuższym przemówieniu bronił pozycji budżetowej, przeznaczonej na cele higieny, przypominając przytem rolę, jaką fundusze te odegrały w Polsce podczas akcji zwalczania epidemii. Delegat polski zaproponował wreszcie o pewne powiększenie budżetu higieny. Po dyskusji propozycja delegata polskiego została przyjęta.

GENEWA 19-9 (PAT) Komisja dla spraw społecznych wysłuchała raportów delegata polskiego Sokala w sprawie handlu kołkami i dziećmi. Po dyskusji komisja przyjęła raport, wybierając jednocześnie delegata polskiego p. Sokala sprawozdawcą komisji na plenarne posiedzenie zgromadzenia.

GENEWA 19-9 (AW) Delegat polski p. Franciszek Sokal, został szczególnie wyróżniony przez piątą komisję Ligi Narodów. Mianowicie senator włoski Ciruolo wniósł projekt wzajemnego ubezpieczenia narodów dotkniętych katastrofami żywiołowymi. Projekt ten spotkał się z poparciem szeregu delegacji, lecz był gorąco zwalczany przez przed-

stawiciela Anglii. Wyłoniona podkomisja nie potrafiła doprowadzić do porozumienia.

Wówczas na wniosek delegata Francji postanowiono prosić delegata polskiego, p. Sokala, o wypracowanie nowego tekstu porozumienia.

P. Sokal przedstawił dn. 18 bm. projekt opracowany przez siebie, który został przyjęty jednomyślnie przez całą komisję. Komisja uchwaliła wyrazić p. Sokalowi uznanie i wdzięczność za opracowanie wniosku, który umożliwił przyjęcie doniosłego projektu.

O POWSZECHNE ROZBROJENIE.

GENEWA 19 9. (PAT) Komitet 12-tu zajmował się wczoraj również sprawą zwołania powszechnej konferencji dla ograniczenia zbrojeń. Dzisiaj komitet 12-tu zajmował się opracowywaniem tekstu postanowienia ogólnego, którego treść będzie polegała na tem, że protokół w sprawie arbitrażu mający być podpisanym obecnie w Genewie, albo zostanie unieważniony w wypadku niedojścia do skutku konferencji rozbrojeniowej lub jej rozbitcia, albo też postanowienia tego protokołu zostaną zawieszane aż do chwili wprowadzenia w życie uchwały przyszłej konferencji rozbrojeniowej.

GENEWA 19 9. (PAT) Naogół przewidują tutaj, że prace zgromadzenia Ligi Narodów przeciągną się do dnia 3 października.

Z rokowań olejowych polsko-gdańskich.

GDANSK 19 9. (PAT) W rokowaniach kolejowych polsko - gdańskich toczących się obecnie w Gdańsku, pod przewodnictwem i przy współdziałaniu delegatów Ligi Narodów, rozważano w dyskusji ogólnej postulat wolnego miasta, dotyczące siedziby polskiej dyrekcji kolei państwowej w Gdańsku.

Dalsze załatwienie poszczególnych postulatów przekazano podkomisjom. Sprawa różnicy zdań co do interwencji decyzji wysokiego komisarza, dotyczącej prawa wydawania rozporządzeń dla kolei na obszarze w. m. Gdańska nie weszła jeszcze porządek dzienny obrad.

Dnia 18 bm., podejmowała delegacja polska

ciu do premiera p. Grabskiego celem przedstawienia mu opinii społeczeństwa wielkopolskiego w tej sprawie.

TELEGRAMY.

LOTNICY POLSCY WE FRANCJI.

PARYŻ 19 9. (PAT) Oficerowie - piloci polscy z płk. Szerednickim dokonali dzisiaj wspaniałego lotu

delegatów Ligi oraz delegatów w. m. Gdańska śniadaniem w sali hotelu „Carlton“. Zebranie odbyło się w miłym i serdecznym nastroju i znalazło wyraz w przemówieniu przewodniczącego delegacji polskiej podsekretarza stanu inż. Eberhardta, na które odpowiedział przewodniczący rokowań i delegat Ligi Narodów p. Kalf, gen. dyrektor państwowych kolei holenderskich. Dnia 19 bm. odbędzie się na zaproszenie przez dyr. kolei państwowych w Gdańsku inż. Tarnowskiego przejazdka uczestników rokowań w kierunku Gdyni, dla zaznajomienia się z najbliższymi odcinkami dyrekcji gdańskiej, zarówno w obrębie Wolnego miasta, jak na obszarze Polski.

na zamówionych we Francji samolotach, przyczem stwierdzili dobry stan aparatów. Po przeprowadzeniu pewnych drobnych badań, piloci polscy prawdopodobnie w 1-szych dniach przyszłego tygodnia odlecą do Polski. Obecność lotników polskich wywołała żywe zainteresowanie w kołach lotniczych Francji. Publiczność paryska przy każdej sposobności okazywała oficerom polskim, dowody żywej sympatii.

Jutro w kole międzysojuszniczym towarzystwo francusko - polskie, oraz francuski komitet przyjęcia pilotów polskich wydała przyjęcie na cześć gości

STRAJK W LUBELSKIM PRZEMYSLE METALURGICZNYM.

LUBLIN 19-9 (AW) Wczoraj we wszystkich fabrykach metalurgicznych zastrajkowali robotnicy w liczbie I i pół tysiący z powodu wygaśnięcia umowy z d. 15 września i nie odnowienia jej dotychczas. Robotnicy żądają przedłużenia umowy na tych samych warunkach co dotychczas, t. j. domagają się regulacji płac według orzeczeń komisji statystycznej.

O SKONSOLIDOWANIE LITEWSKICH DŁUGÓW W AMERYCE.

N. YORK 19 9. (PAT) „Unitet—Presse“ donosi z Washingtonu, jakoby Litwa chciała skonsolidować swe długi z Ameryką, które wraz z procentami sięgają 8 milionów dolarów. W sprawie tej poselstwo litewskie rozpoczęło rokowania z amerykańskim urzędem skarbu.

NOWY MORD SOWIECKI.

PARYŻ 19 9. (PAT) Z kół gruzińskich donoszą, że 78-letni metropolita Nazari którego siedzibą było miasto Kutais został zamordowany przez wojska sowieckie.

ROKOWANIA HANDLOWE FRANCUSKO—NIEMIECKIE.

BERLIN, 19-9 (AW) W krótkim czasie Niemcy rozpoczną rokowania handlowe z Francją, które odbędą się w Paryżu. Przewodniczącym prowadzącym te rokowania zostanie Freundenburg.

EKSPORT ROSYJSKIEJ NAFTY DO NIEMIEC.

BERLIN 19-9 (AW) Po zawarciu układu naftowego rosyjsko-niemieckiego, przybył do Hamburga pierwszy statek z ładunkiem rosyjskim. Wysyłka dalszych statków nie jest przewidziana z powodu, jak twierdzą Sowiety, wybuchu powstania w Gruzji.

O LIKWIDACJĘ STRAJKU W PRZEMYSLE NAFTOWYM.

LWÓW 19-9 (AW) Gazeta lwowska donosi, że wynikiem konferencji pomiędzy strajkującymi robotnikami przemysłu naftowego, a izbą pracodawców przy udziale delegata ministerstwa pracy, p. Ulanowskiego, było ustalenie terminu pertraktacji na 20 bm. Izba pracodawców zawiadomiła wczoraj robotników, że okólnikiem z d. 13 bm. poleciła wszystkim firmom Zagłębia naftowego wypłacić zarobki w wysokości zarobków sierpniowych.

— : 0 : —

KRONIKA RADJOTELEGRAFICZNA POLSKIEJ AGENCJI PRASOWEJ Z DNIA 19 B. M.

(kr) W dniu wczorajszym niemiecki komisarz rządu objął po wyjściu Francuzów z Koblencji, urzędowanie.

(kr) Według meldunku Chicago Presse, wojska sowieckie zajęły Tyflis i rozstrzelały 600 najznamienitszych obywateli miasta.

(kr) Hiszpanja dementuje wczorajsze wiadomości, podane przez Agencje Telegraficzne o prowadzeniu jakichkolwiek rokowań pokojowych z Kabyłami.

(kr) W pierwszych dniach października wyjeżdża do Francji niemiecka komisja gospodarcza, której przydzielony został radca tajny Matthes.

Komisja ta przeprowadzi szereg konferencji w sprawie zawarcia ewentualnego układu handlowego.

(kr) Jak „Berliner Telegraf-Union“ donosi, Norwegja i Węgry podpisały w dniu wczorajszym układ handlowy.

(kr) Pierwsze posiedzenie Izby włoskiej odbędzie się dnia 15 listopada b.r.

(kr) W dniu dzisiejszym otwartą zostaje w Berlinie techniczna wystawa kolejowa.

(kr) W dniu dzisiejszym międzynarodowa mieszana komisja kontrolna zakończyła swe prace na terenie Niemiec.

(kr) Dnia 19 9. w godzinach przedpołudniowych wybuchł wielki pożar w katedrze w Santiago.

Spaliła się cała górna część wspaniałej budowli i runęła. Ofiar w ludziach nie było.

(kr) Z Rzymu donoszą, iż między rządem francuskim, a włoskim wszczęto rokowania w sprawie konwencji robotniczej.

(kr) Z Friedrichshafen donoszą że z powodu technicznych uszkodzeń Zeppelin — Oibrym wyjeżdża w drogę do Ameryki dopiero w przyszłym miesiącu.

(kr) Rozpoczął się dziś w Londynie IV-ty Międzynarodowy Kongres Demokratyczny.

Chiny w płomieniach wojny domowej.

Spodziewany upadek Szanghaju.

SZANGHAJ 19 9. (PAT) „United Presse“ donosi, że upadek Szanghaju nastąpi lada chwila. Będzie to następstwem złożenia broni przez gen. Pei-Ko-Hana. Z tego powodu na froncie południowym może nastąpić obrót rzeczy, którego rozwój trudno jeszcze ocenić. Pei-Ko-Han poddał się wraz z całym swoim wojskiem generałowi Fu-Kienowi, który jest podkomendnym gubernatora Se-Kiangu. W ten sposób złamany został główny punkt oporu wojsk Lu-Yang-Hsing'a. Miał on już uciec do Szanghaju. Z wojsk jego stawiają jeszcze opór tylko oddziały na froncie Lihulo i Wangho. Oczekują, że przełamanie tej pozycji nastąpi w nocy i w ten sposób Szanghaj będzie całkowicie wydany na łaskę atakujących. Obecne wojska w Szanghaju znajdują się w ostrem pogotowiu. Poczyniono wszystkie zarządzenia, aby utrzymać porządek na wypadek wtargnięcia cofających się oddziałów Tse-Kiang do dzielnic europejskiej, która dotychczas wolna była od wszelkich zajęć. Obecnie jednakże w dzielnicy tej zaczyna się objawiać zaniepokojenie. Uchodźcy nie mogą się już pomieścić w chińskiej części miasta, gdyż liczba ich dochodzi już do miliona. Ze względu na wszelkie możliwości 3 torpedowce amerykańskie stoją gotowe do walki. Żołnierze marynarki bronią dostępu do dzielnicy europejskiej, aby nie dopuścić wtargnięcia masy miejscowych uchodźców.

REWOLTA WOJSK RZĄDOWYCH.

LONDYN 19 9. (PAT) Reuter donosi z Szang-

haju: Pierwsza i druga armja gubernatora Se-Kiangu zbuntowały się. Nastąpił nowy atak na Lin-Ho. Słychać, że armja gubernatora Kiang-Su przełamała front pod Ishing i Hang-Cztu. Wiadomość ta wywołała w Szanghaju wielki popłoch. Uchodźcy cudzoziemscy zostali zmobilizowani.

ARMJE MANDZURSKIE MASZERUJĄ NA PEKIN.

PEKIN 19 9. (PAT) Według komunikatu urzędowego armje mandzurskie znajdują się w pełnym marszu na Pekin. Rząd wysłał wojska dla powstrzymania natarcia.

LONDYN 19 9. (PAT) Agencja Reutersa donosi z Szanghaju, że około Liu-Ho, 20 klm. od Szanghaju rozpoczęła się zacięta walka. Wielkie ilości rannych przybywają ustawicznie do miasta.

STRASZNA KLĘSKA WOJSK BRONIĄCYCH SZAN GHAJU.

WIEN 19 9. (AW) „Neue Freie Presse“ donosi z Londynu, że wojska, które broniły Szanghaju poniosła straszną klęskę wskutek poddania się dwóch trzecich armji. Pod Pekinem, celem odpiercia armji gen. Tsang Tso-lin, grupują ogromne wojska.

WYPOWIEDZENIE WOJNY CZANG-SO-LIN'OWI.

BERLIN 19 9. (PAT) „Telegraphen Company“ donosi z Pekinu, że prez. Chin wypowiedział w czwartek wojnę. Czang—Solinowi, oraz powierzył generałowi Wu-Pei-Ha prowadzenia ekspedycji karnej do Mandzurji. Sun-Jad-Sen koncentruje swe wojska w Chi-li-Chem.

Położenie w Niemczech.

Nota o odpowiedzialności za wojnę może Niemcy drogo kosztować.

BERLIN 19-9 (PAT) „Berliner Tageblatt“ sądzi, że kanclerz Rzeszy Maks w związku z posiedzeniem Rzeszy w dniu 23 bm., na którym rozstrzygnięto kwestję wysłania noty o odpowiedzialności za wojnę, oraz sprawą wstąpienia Niemiec do Ligi Narodów, przyjmie wszystkich przywódców partji i zwoła komisję spraw zagranicznych.

PARYŻ 19 9. (PAT) „Le Journal“ donosi z Berlina, że wielu bankierów amerykańskich miało ostrzedz rząd Rzeszy, iż zamierzona notyfikacja w sprawie odpowiedzialności wojennej mogłaby wpłynąć w znacznej mierze ujemnie na pożyczkę. Na wypadek wykonania notyfikacji bankierowie wspomniani nie wzięliby wogóle udziału w podpisaniu pożyczki.

EWAKUACJA OKUPOWANYCH OBSZARÓW.

PARYŻ 19 9. (PAT) „Le Journal“ donosi z Mungunji, że wojska francuskie na terenach okupowanych rozpoczęły ewakuację strefy Dortmundu, oraz

(kr) W dniu wczorajszym Tokio nawiedzone zostało przez dwa trzęsienia ziemi. Szkody stosunkowo nieznaczne.

(kr) Celem wszczęcia przedwstępnych rokowań handlowych z Niemcami przyjedzie prawdopodobnie do Berlina delegat brytyjskiego ministerstwa handlu Fonttain.

(kr) W pierwszej swej mowie wyborczej kandydat na prezydenta Lafollette wypowiedział się za rewizją Traktatu Wersalskiego, oraz całkowicie rozłożeniem wszystkich państw, jako jedyną gwarancją pokoju.

— : 0 : —

WARSZAWSKA GIEŁDA OFICJALNA

z dnia 19-go września 1924 r.

Dolary St. Zjedn. 5.18 i pół, 5.21, 5.16

Belgia 25.85, 25.97, 25.73.

Holandja 199.85, 200.85, 178.85.

Londyn 23.25—23.12 i pół, 23.24, 23.01.

Nowy jork 5.18 i pół—5.18 i jedna czwarta

5.18, i pół, 5.21, 5.16.

Paryż 27.65—27.52, 27.65, 27.39.

Praga 15.55, 15.62, 15.48.

Szwajcaria 98.30, 98.79, 97.81.

Wiedeń 7.32 i pół, 7.35, 7.28,

Włochy 22.95, 23.06, 22.84.

Miljonówka 0.70.

Pożyczka złota 5.70—5.90.

Bony złote 0.88.

Pożyczka dolarowa z r. 1920 2.98.

4 i pół proc. listy zast. ziemsk. (przedwo-

jenne) 26.50—28—27.60.

4 proc. listy zast. ziemsk. (przedwojenne)

20.50.

5 proc. listy zast. m. Warszawy (przedwo-

jenne) 18.29—19.
5 proc. listy zast. m. Warszawy (wylosowane) 13.50.

4 i pół proc. listy zast. m. Warszawy (przedwojenne) 15.50—16.50.

5 proc. listy zast. m. Łodzi (przedwojenne) 14.50.

5 proc. listy zast. m. Piotrkowa (przedwojenne) 14.50.

Tendencja dla akcji utrzymiana.

AKCJE.

B. Dyskontowy 6.00—6.05—6.00. B. Handlowy 7.85, B. Kredytowy 0.30. B. Handl. w Poznaniu 2.80. B. Zachodni 2.10—1.85—2.00. B. Zjedn. Ziem. Polskich 2.00. B. Zw. Sp. Zarobkowych 6.75—7.00. Kijewski 0.28. Puls 0.42. Spiess 1.38—1.42. Wildt 0.25. Zgierz 3.10—3.00. Siła i Światło 0.62. Chodorów 6.10. Częstocice 2.85—2.90. Gosławice 2.10—2.25. Michałów 0.70. Ostrowite 2.00. Warsz. Tow. Fabryk Cukru 4.95—5.30—5.20. Łazy 0.16. Drzewny Przem. i H. 0.35. Warsz. Tow. Kop. Węgla 7.65—7.80—(2) 7.75—7.90 (3) 7.85—7.95 (4) 8.00—8.10—(5) 8.10—8.20 (7) Nobel 2.25—1.80—2.15. Cegielski 0.82. Fitzner 6.75. Lilpop 0.80—0.75—0.84. Modrzejów 6.30—6.70—6.60. Norblin 0.95—0.99—0.97. Ostrowieckie 9.00—9.35—9.20. Pocisk 2.20—2.50—2.35. Rudzki 1.65—1.60 1.75. Starachowice 3.20—3.33. Ursus 2.50—2.60—2.55. Zieleniewski 11.00. Wulkan 3.25. Konopie 0.84. Zyrardów 32.00. Il-em 22.75—22.50—23.25. Borkowski 1.50. Syndykat Rolniczy 2.30. Haberbusch 5.75—5.90. Spirytus 2.65—2.75. Żegluga 0.20. St. Majewski 13.00. Teha-te 3.00.

Ten, który zliczył sen alchemików.

Prof. dr. Mierne

Prof. dr. Mierne, zdolał zamienić żywe srebro w złoto. Wiadomość tę przyniosły nam niedawno depesza. Czy nie mamy tu jednak do czynienia ze zwykłym humbugiem, jeszcze nie wiadomo, w każdym razie teoretycznie zamiana taka jest możliwa, ponieważ alchemicy taką przemianę stwierdzili już narazie. — Ślad emanując z siebie swą cudowną energią, zamienia się powoli w różne podobne ciała, aż wreszcie staje się słowem.

WIADOMOSCI Z KRAJU

ODSLONIĘCIE POMNIKA POD OSSOWEM.

k) Pomnik dla poległych 14 sierpnia 1920 r. pod Ossowem został już ukończony i ustawiony na bratniej mogile pod wsią Ossów, gdzie zginęło około 96 żołnierzy ochotników z 236 pp. wraz z kapłanem s. p. ks. Ignacym Skorupką i dowódcą s. p. por. Stanisławem Matarzewiczem na czele, oraz kilkunastu żołnierzy 36, 33 i 13 p. p. wraz z oficerami.

Pomnik wykonany został staraniem rodzin, według projektu architekta Brunona Zborowskiego w zakładzie kamieniarskim Szelągowskiego i Iwanowicza.

Na pomnik ten złożyły się fundusze kilkunastu towarzystw społecznych, związków zawodowych i t. p.

Uroczystość poświęcenia pomnika ma odbyć się w niedzielę 5 października.

ARESZTOWANIE ŻYDOWSKICH PASKARZY.

(k) Korzystając z przeciągającego się strajku robotników piekarskich w Warszawie, tamtejsi właściciele żydowskich piekarni pobierają zbyt wygórowane ceny za chleb i bułki. Wczoraj zostali z tego powodu zaarrestowani następujący właściciele piekarni żydzi: Moszek Anikszajn, Jankiel Miller, Grafi Pinkus Jankiel Szydłowski, Szaja Gilsberg, Szczur (chlebny) Dawid, Nowogrodzki Abram, Doroguskier Sura, Fogelman Izrael, Zalcman Abram, Krypel Dawid, Han derland Szyma, Zylberberg Ryfka Witenberg Dawid, Frajnd Czarna, Windland Noe, Nagdyna Judel i dwóch chrześcijan: Tworkowski Wacław i Szymańska Genowefa. Wszyscy ci aresztowani, zostali przekazani do rozporządzenia władzy śledczej.

Pierwszy polski kościół w Gdańsku.

Od dłuższego już czasu społeczeństwo katolicko-polskie w Gdańsku marzy o własnym kościele. Niestety, stosunki nie pozwalały marzeń tych wprowadzić w czyn. Dopiero z chwilą mianowania Najprzewielebniejszego ks. biskupa hr. O'Rourkego Administratorem Apostolskim sprawa zaczęła przybierać formy realne. Jak wiadomo, rząd polski ofiarował przy ulicy Neugarten grunt pod budowę kościoła dla Polaków, którego budowa podjęta jednak może być dopiero później. Przed kilku tygodniami Najprzew. ks. biskup mianował ks. Komorowskiego proboszczem dla Polaków-katolików w Gdańsku, a rząd polski za pośrednictwem generalnego komisariatu oddał na urządzenie tymczasowego kościoła ujeżdżalnię w dawnych koszarach telegrafistów. Utworzono „Towarzystwo Budowy Kościołów Polskich w Gdańsku”, zarząd którego tworzą ks. prob. Komorowski, jako prezes, dalej pp. dr. Franciszek Kubacz, skarbnik, dr. Szwarc, Józef Człuchowski, Franciszek Ornass z Wrzeszcza. Protektorat objął komitet honorowy, złożony z księdza biskupa O'Rourkego, Generalnego Komisarza, ministra Strasburgera i p. dra Sławskiego, członka Rady Portu. Tak Naj-

Wspomnienie z lat niewoli.

BUDOWNICZY NIEPOZWAŁ A ROZEBCAĆ CERKWI.

Interesujące są losy cerkwi w miasteczku w Skierniewicach. W powiatowym, tem miasteczku, w którym liczba prawosławnych nigdy nie przekraczała kilkunastu osób, nie licząc załogi wojskowej, posiadającej za miastem własne koszary z cerkwią oddzielną. Zarząd księstwa Łowickiego zbudował cerkiew na części terytorjum parkowego nieopodal pałacu, lecz już w obrębie miasta. Styl i koloryt cerkwi zachowano staroruski najzupełniej nie licząc z otoczeniem polskiego miasteczka i rezydencji niegdyś prymasowskiej w stylu odrodzenia. Gdy Rosjanie opuścili Skierniewice, co nastąpiło w końcu listopada roku 1914, gdy ustaliły się pozycje wojenne nad Bzurą i Rawką, wówczas dowództwo wojsk pruskich zajmujące pałac, a w którym nawiasem mówiąc także była urządzona cerkiew, zamieniło takową jak zwykłe na protestancki dom modlitwy.

przewielebniejszy ks. biskup, jak i p. minister Strasburger bardzo życzliwie popierał zadania, jakie zakreśliło sobie Towarzystwo budowy kościołów polskich i popiera usiłowania zarządu pod każdym względem. Pan dr. Sławski służy jako doradca prawny.

Pierwsze nabożeństwo w oddanej do użytku ujeżdżalni odbyć się ma w niedzielę 21 b. m. o godzinie 10 przed południem w formie nabożeństwa polowego, a to z tej przyczyny, że ujeżdżalnia nie będzie jeszcze urządzona jako kościół, na co potrzeba odpowiednich funduszy, których brak. Bowiem będzie trzeba zbudować ołtarz, położyć podłogę, ustawić ławki, konfesjonał, dalej zakupić organy, słowem urządzić nowy kościół całkowiec.

Komitet apeluje do społeczeństwa polskiego tak w Wolnem Mieście, jak i w całej Polsce, aby zechciało składać datki na cel tak wspaniały, jakim jest urządzenie Domu Bożego.

Datki przyjmują administracja „Gazety Gdańskiej” — Pfefferstädt 1 i Stadtgebiet 12, urząd parafjalny kościoła św. Mikołaja przy ulicy Johannisgasse 72 ks. prob. Komorowski, Wrzeszcz (Danzig-Langfuhr), Heeresanger 11, a przez tego datki wpłacać można do Banku Przemysłowców na konto „Towarzystwa Budowy Kościołów Polskich w Gdańsku”.

Komitet wyraża nadzieję, że apel nie przebrzmi bez echa i że datki wpływać będą tak obficie, że kościół nowy w Wrzeszczu pod wezwaniem św. Stanisława wkrótce będzie urządzony i oddany do użytku wiernych.

Pomysłowy oszust.

Do jednego z najpoważniejszych banków w Warszawie przed kilku tygodniami zgłosił się niejaki Roman Lewicki i przedstawił się jako przemysłowiec z Małopolski Wschod. prosił o udzielenie mu pożyczki z pewnemi zupełnie gwarancjami, mianowicie hipoteką wielkiego majątku ziemskiego. Suma pożyczki wynosić miała 116 tysięcy złotych. Ta olbrzymia suma użyta być miała na zakup nafty w Rumunii. Lewicki przedstawił moc różnych dokumentów na poparcie swych słów i... pożyczkę otrzymał. Mineło kilkanaście dni i dopiero teraz bank uznał za stosowne sprawdzić otrzymane dokumenty. Okazało się, że są one fałszowane, żadnego majątku ziemskiego Lewicki nie posiada i t. d. Dyrektorzy banku „chwycili się za głowy”. Nie można było robić alarmu, przeto poicichatku zaufani, własni wywiadowcy wyjechali na poszukiwanie oszusta. Wrócili, upewniwszy się jedynie, że jest to napewno kradzież, bo sprawca jej uciekł. Wtedy dopiero zawiadomiono Urząd śledczy. Naczelnik p. Sonnenberg wydelegował na poszukiwania komisarza Bachrach. W Drohobycz, gdzie mieszkał Lewicki, odnaleziono jedynie jego żonę. Udało się od niej wydobyć fotografie męża. Z tym cennym nabytkiem komisarz Bachrach ruszył dalej. Świeże tropy prowadziły do Czerniowic. Tu „osaczono” pewnego podejrzanego jegomoscia. Wtargnięto do mieszkania. Podejrzanym, podobnym niezwykle do poszukiwanego przyjął policję z rewolwerem w rękę. Okazało się jednak, że to jakiś ukrywający się komunista, ale nie Lewicki. Ruszono w pościg dalej.

Gdy wyszły wojska pruskie ze Skierniewic i chciano cerkiew rozebrać, by nie szpeciła miasta, a w całym powiecie skierniewickim nie było już ani jednego prawosławnego, okazało się, że tego uczynić nie można, ponieważ do posiadania cerkwi rościł pretensję przedsiębiorca budowlany, któremu władze rosyjskie nie zapłaciły jeszcze za robotę.

Zaczęto więc wewnątrz cerkwi, zupełnie ogolonej, wynajmować na składy towarowe, lecz nie sposób zburzyć ten budynek, przypominający lata moskiewskie, a nikomu już niepotrzebny. Warto, żeby w sporze tym władze ministerjalne oddały pretensje przedsiębiorcy do rozważenia sądom, inaczej kopulasta pamiątka w sąsiedztwie pałacu przy samym wjeździe do miasta pozostanie jeszcze na termin nieokreślony.

Po śladach — aż do Bukaresztu potem z powrotem do Czerniowic. Tutaj wreszcie schwytano złodzieja. Pieniądzy nie znalazł przy nim. Nie chce on również powiedzieć, gdzie skradziony skarb ukrył.

Zydowskie „fabryki” poborowych.

Do warszawskiego urzędu śledczego niejednokrotnie dochodziły poufne wiadomości, iż w Warszawie i na prowincji działają żydowskie „fabryki” uwalniania młodych ludzi od wojska.

Do P.K.U. zamiast zdrowych podstawiano ułomnych.

Oszustwo polegało przede wszystkim na tem, że zamiast wezwanych do poboru zjawiali się na oględziny do P.K.U. podstawieni chromi, bezoki, ułomni z fałszywymi dokumentami i w ten sposób oszukując komisję poborową otrzymywali na legalnie świadectwa uwalniające lub odraczające pobór. Gdy dowiadywał się o tem ktoś z członków komisji, uwalniacze starali się pod rozmaitemi pozorami wejść z nim w kontakt i następnie próbowali go przekupić.

Głównymi uwalniaczami była rodzina rabina Kestenberga z Warszawy, żona rabina Malka Kestenberga oraz Icko Wolf, Herszko Telerman, Izrael Bar i inni podrabiali dowody, fałszowali zaświadczenia, przerabiali cyfry lat poborowych i t. p. „Operacje” wojskowe służy znakomicie i dawały duży dochód: szczególnie prowincja dawała duży plon. Ostatecznie miarka się przebrała i wszystkich macherów aresztowano. Śledztwo prowadził III rejon urzędu śledczego w Warszawie.

Zażydzenie studjum farmaceutycznego.

Wydział lekarski Uniw. Jagiel. wprowadził u siebie — jak wiadomo — „numerus clausus”, tak, że ilość słuchaczy żydów, przyjmowanych na I rok studjów wynosi 12 proc. Zgola inaczej dzieje się na Studium farmaceutycznym. Żydzi cieszą się tam niebywałymi względami, o czem świadczy, rozstrzygnięcie podań kandydatów na Studium farmaceutyczne na rok szkolny 1924-25. Z pośród masy podań, wniesionych do Komisji Studium farmaceutycznego, uwzględniono ogółem 45, a w tej liczbie 40 proc. podań kandydatów żydów. Jak słychać, i na innych latach Studium panuje również niesłychane zażydzenie, tak, że odsetek studentów żydów dochodzi do 60 proc., Żydzi czując się w przewadze, posuwają się w swej bucie do tego stopnia, że w rozmowie w salach wykładowych i pracowniach chemicznych posługują się żargonem!

Tak silny procentowy wzrost zażydzenia tego jedynego wydziału, który dotychczas skutecznie ograniczeniem liczby słuchaczy bronił się przed zalewem żydostwa, wzbudzić musi najbardziej niepokojące prognozy. Jeżeli w tym stopniu proces judaizacji odbywałby się i na innych wydziałach, należałoby podjąć wobec groźby położenia jaknajbardziej stanowczą i jaknajbardziej szłą akeję sanacyjną.

WIADOMOŚCI Z CAŁEGO ŚWIATA.

Okradzenie towarzystwa ks. Walji.

Książe Walji w przejeździe do Ameryki i podróży po kontynencie nowego świata, przeżył już wiele przygód. Dziennikarze następowali mu ustawicznie na pięty i obiegali go, jak to się zwykle w takich wypadkach dzieje. Książe otrzymał list z pogrozkami, w którym jakiś szalowiec, osadzony już zresztą w szpitalu warjatów, groził mu śmiercią, jeżeli natychmiast nie opuści kraju. Tysiące kobiet zagroziło mu w Waszyngtonie drogę do dworca kolejowego i urządziło mu owacje. W czasie jednej z gier sportowych, którym książe lubi się oddawać, doznał on maleńkiego wypadku itd. Obecnie księcia dotknęła jeszcze śmiała kradzież.

Po przybyciu do Stanów Zjednoczonych, książe Walji ulokował się w mieszkaniu jednego z bogatych Amerykanów, u magnata naftowego p. I. S. Cosdena. Miljarder ten posiada na Long Island wspaniałe dobra ziemskie i tam mieszka obecnie angielski następca tronu. Naturalnie w posiadłości Cosdena ulokowało się także wielkie grono osób, towarzyszące księciu w podróży. Ale nietylko to towarzystwo znalazło drogę do tego gościnnego domu, lecz znalazł ją także i złodziej, któremu udało się ukraść biżuterję, należąca do pani domu oraz do członków świty księcia Walji. Wśród okradzionych znajduje się także księżniczka Mountbatten.

W pierwszym przesłuchaniu sądzono, że złodziej wyrządził szkodę na sumę wielu tysięcy dolarów, ale po ściślejszych badaniach okazało się, że nie była ona tak wielka. W każdym razie najgorzej na tej kradzieży wyszła gospodyni domu p. Cosden, której skradziono biżuterję wartości 100,000 dolarów. Natomiast szczęśliwie stosunkowo wyszła z tej kradzieży księżniczka Mountbatten, która sama oświadczyła, iż skradzione jej przedmioty mają wartość „bardzo małą” co najwyżej 20,000 dolarów.

Złodziej korzystając z zamieszania, wsunął się do towarzystwa, odgrywał przez pewien czas rolę gościa i zabierał wszystko, co tylko znajdowało się na drodze, poczem gładko się wysunął. — Dopiero później wykryto kradzież. Na szczęście cała skradzioną biżuterja była ubezpieczona od kradzieży, wskutek czego śledztwo prowadzą obecnie detektywi towarzystwa ubezpieczeniowego.

Polskie żyto na gruncie amerykańskim.

§ Rolniczy instytut doświadczalny w Nowym Jorku zrobił, odkrycie, iż polskie żyto przywiezione z Karpat, nadaje się wybornie do Stanów Zjednoczonych i Kanady. Polskie żyto na gruncie amerykańskim przekształca się w odrębną odmianę o bardzo niskiej słomce, lecz dużych kłosach. Ma zaś te zalety, iż na pełne rozwinięcie się i dojrzewanie potrzebuje zaledwie 70 dni.

Ponieważ w północnych częściach Ameryki tak długo mniej więcej trwa okres letni, przeto można tam z korzyścią siać polskie zboże.

Rolnicy amerykańscy dali już zlecenie na zakupy większych partii „górnego zboża” z Polski, celem rozszerzenia plantacji w zimnych górskich okolicach Stanów Zjednoczonych.

Niedola dzieci w sowieckiej Rosji.

§) Według zapowiedzi komunistów Rosja jest rajem dla dzieci, lecz w rzeczywistości przedstawia się to zupełnie inaczej.

Na ulicach większych miast w Sowietkiej Rosji widzi się tysiące waleśających się dzieci. Obdarte to wnądźniałe i głodne.

Wiele z nich setki wiorst przebyło bądź to na dachach wagonów lub też piechotą — często kawalka chleba w ciągu całego dnia niemając w ustach.

Na stacjach, przy kinematografach, restauracjach i kawiarniach zgłodniałe dzieci powtarzają tę jedną prośbę o „kawalek chleba”. Większość tych dzieci aby wyczerpieć się zajmuje się kradzieżą. W roku 1923 w petersburskim sądzie dla małoletnich przestępców rozpatrywano 2639 spraw dzieci w wieku od lat 9 do 16.

W Jekaterynosławiu 34 proc. dzieci ma jedynie zapewnione miejsce dla snu, 28 proc. posiada obuwie, ciepłą odzież 21,6 proc. W Charkowie 44 proc. dzieci jest choro-

Okropności indyjskich dżungli.

W odległości sześciuset kilometrów od Kalkuty leżą na drodze do Dardzilingu, angielskiego uzdrowiska, znajdującego się na Stokach Himalajów, osławione dżungle, Rajama, które można przejść w ciągu czterodniowego marszu odbywającego się wśród niezmiernego gąszczy. Dżungle te ze względu na wielką ilość dziko rosnącego pieprzu, były celem do którego udawały się niezliczone karawany. Zczasem gdy zostało założone uzdrowisko w Dardzilingu i przeprowadzona linja kolejowa, nie było najmniejszego interesu narażać swoje życie dla zbierania worka pieprzu. Jednak mówi się i dzisiaj jeszcze, że w tych dżunglach, zapelnionych dzikimi zwierzętami i jadowitymi węzami przebywa miejscowe białe plemię.

Pisze o tym korespondent „Popolo d'Italia”. — Podczas naszego czterodniowego pochodu spotkaliśmy jedynie jakiegoś obłąkanego, który w lesie dysputował z Brahmą. W lesie roilo się od małych małp siedzących na gałęziach drzew. Miejscowość w której żeśmy obozowali, była oznaczona na mapie sztabu generalnego jako „Las węzów”. Rzeczywiście pełno tu było różnego rodzaju i wielkości żmij i węzów, z których najstraszniejszym był okularnik. Oprócz tego znajdowało się tu mnóstwo skorpionów skalnych, których ukąszenie w ciągu godziny pozbawia życia; olbrzymich bengalskich pijawek, które gdy opłyły się krwią były tak grube jak ramię mężczyzny.

Panami dżungli Rajama są węże i gdyby natura w swej mądrości nie stworzyła małego zwierzątka z rodziny kotów mungo, źle

by się wówczas ludziom i zwierzętom w Indjach działo; setki węzów morduje dziennie te zwierzątka i nawet postrach ludzi, żmija centkowna, jest zgubiona gdy ją mungo ujrzy.

Nasze cztery namioty z białoczerwonego płótna stanowiły dziwny kontrast z tą okolicą, i z szaremi namiotami krajowców. Słonie które żeśmy mieli ze sobą nie obawiały się węzów zawdzięczając to swej grubej i twardej skórze. Upał był ogromny więc odpoczywaliśmy nie rozmawiając skutkiem niezmiernego przemęczenia. Nagle z namiotu krajowców rozległ się straszny krzyk „Sahib, jeden z ludzi został podczas snu ukąszony przez węza”.

Udał się do nieszczęśliwego który wyl się na ziemi. Noga jego momentalnie spuchła i mała czarna plamka z której ciekło parę kropelek krwi, wskazywała na ukąszenie. Lekarz zalapisował ranki jednak oświadczył, że hindus jest zgubiony. Rzeczywiście wkrótce nieszczęśliwy umarł.

Z kwiatu na kwiat przelatywały motyle, na gałęziach huśtały się małpy, w powietrzu rozchodziła się balsamiczna woń leśnego kwiecica — wszystko dookoła cieszyło się i śmiało do życia, podczas, gdy człowiek oddawał ostatnie tchnienie.

Gdyby to się stało w afrykańskich lasach mielibyśmy przeciwko sobie wszystkich czarnych, którzy w swej pierwotnej lojalności nam przypisałiby to nieszczęście, tutaj zaś hindusi, śmierć swojego towarzysza, uważali za zrzadzenie losu. (i. k.)

rych, w Kijowie 41 pr., w Połtawie 52 proc., Gruzłica szczy się pomiędzy nimi z zastraszającą szybkością i przewyższa trzykrotnie stan przedwojenny.

Nadzwyczaj rozwinięte używanie kokainy sprzyja śmiertelności dzieci.

Wzruszające i przejmujące jest do głębi w tym kraju śmierci gdy dzieci pobladłymi ustami powtarzają wyuczone słowa hymnu międzynarodówki. Rozlega się to jak jakieś szyderstwo, w którym słyszy się śmiech i radość szatanów z niedoli ludzkiej, gdy śpiewają:

„Nikt nas z niewoli nie wybawi
Ni Bóg ni cesarz
Swojami własnymi rękoma
Wywalczymy dla siebie lepszą dole”.
tak... tę lepszą dole wywalczyli. (i. k.)

Ceremoniał rozwodowy w Czarnogórze.

§ Ciekawy jest ceremoniał rozwodu w Czarnogórze. Mąż, żona i krewni obojga udają się do cerkwi i ustawiają się przed ołtarzem. Duchowny podaje kielich wina najpierw żonie, ta zaś podaje go jednemu ze świadków i tak wędruje kielich po kolei, aż do rąk męża.

Od męża zależy teraz, czy godzi się na rozwód, czy też nie. Jeżeli się godzi, pije z kielicha, w przeciwnym razie oddaje go kapłanowi zpowrotem.

W razie zgody męża na rozwód, ksiądz każe żonie, aby zdjęła fartuch, który daje do potrzymania dwum świadkom obu stron, poczem przecina fartuch na dwie części, mówiąc „Niebo was rozdzieliło”.

Na tem kończy się ceremoniał kościelnego rozwodu w Czarnogórze.

Za pudrowanie się na sali rozpraw w sądzie — więzienie.

Jean Norris, jedyna w Nowym Jorku kobieta, zajmująca stanowisko sędziego policyjnego w Ameryce, poleciała zamknąć w areszcie aktorkę, Marion B. Shaw, za pudrowanie sobie nosa podczas rozprawy sądowej.

Pani Shaw, która stawała w sądzie jako oskarżona o puszczanie w obieg fałszywych czeków, podczas rozprawy, wydobyla ze swej torebki ręcznej puder i najspokojniej zaczęła pudrować swój, nawet dość

kształtny, lecz w tej chwili mocno świecący nosek.

Gdy to ujrziała Jean Norris, zawołała z wielkim oburzeniem do woźnego.

— Niech pan na to niepozwoli, by ta kobieta zamieniała salę sądową na buduar — i kazała ją zamknąć do aresztu, aż do czasu następnego przesłuchania w sprawie fałszywych czeków.

Najwyżej położony w Europie hotel.

W niedzielę, dnia 14 bm., odbyło się poświęcenie hotelu „Jungfrau-joch” w Alpach Berneńskich. Jest to hotel najwyżej położony w Europie. Projekt tego hotelu istniał od lat 12-tu. Miał on odpowiadać wszelkim wymaganiom nowoczesnego komfortu. Do r. 1919 wojna uniemożliwiła realizację tego projektu. Obecnie wielki budynek, położony ponad lodowcem d'Aletsch u stóp szczytu Jungfrau na wysokości 3,460 mtr. nad poziom morza jest ukończony. Gmach liczy 4 piętra, dwie jego fasady zwrócone są w stronę lodowców. Hotel posiada 18 pokoi dla gości a 32 łózkami, ma wielkie hale, sale dla zebrań i w randy. Wobec wysokiego położenia hotelu zaprowadzono tu specjalny system kaloryferów.

W hotelu znajduje się nowe międzynarodowe obserwatorium meteorologiczne, zaopatrzone w wielkie teleskopy, które ostatnio odegrały wielką rolę przy obserwacjach planety Marsa. W uroczystości poświęcenia hotelu brali udział przedstawiciele rządu szwajcarskiego, przedstawiciele prasy z różnych krajów oraz licznie zaproszeni goście. Hotel będzie otwarty przez całą zimę.

Pomnik Buffalo Billa.

Buffalo Bill, inaczej pułkownik William Cady, bohater tysięcznych przygód wśród czerwonoskórych, przewodnik i wywiadowca wojska amerykańskiego, dostawca mięsa bizonów dla całej armii robotników, budujących przez dzikie jeszcze wówczas prairie zachodnich Stanów Zjednoczonych pierwszą koleją międzyoceanową (Pacific Railway), wreszcie właściciel znanego w całym świecie cyrku „dzikich jeźdźców” — doczeka się także pomnika.

Pomnik ten, przedstawiający Buffalo Billa w całej postawie, konno, stanie u wejścia do miasta Cody, nazwanego tak na cześć tego awanturniczego syna stepów, któremu jednak sędzone było zginąć daleko od terenu swej tyloletniej działalności. Z wybuchem bowiem wojny światowej, Buffalo Bill, pomimo sędziwego już wieku, wstąpił do angielskiej służby lotniczej i zginął młodo, podczas próby, nowego samolotu.

PRZEMYSŁ, HANDEL I FINANSE.

Stosunki gospodarcze w Czechosłowacji.

W Czechosłowacji noszą się z zamiarem zaprowadzenia ceł na zboże, wwożone w granice państwa, jak w Niemczech i Austrii, w celu zabezpieczenia się od konkurencji amerykańskiej. Obecnie wypadł niebardzo szczęśliwy moment na agitację za temi ochronnymi środkami rolnictwa, ze względu na ceny zboża, wywołane nieszczęśliwymi urodzajami na całym świecie. W Czechosłowacji urodzaj pszenicy jest mniejszy o 5 proc., żyta o 15 proc., i zbóż wiosennych od 6—10 proc. Aby zmniejszyć przywóz zboża do Czechosłowacji ze względu na zagraniczny bilans handlowy, rząd projektuje wprowadzić pewne obostrzenia w przemieszaniu zwłaszcza pszenicy, aby otrzymać więcej mąki do spożycia. Obecnie w całym kraju przeliczono w ten sposób, że otrzymywano mąki tylko 30—45 proc. specjalnego gatunku. Obecnie chce rząd zabronić tego przemiatu i polecić, aby minimum mąki pierwszego gatunku wynosiło przynajmniej 60 proc.

Okazuje się, że pszenna mąka amerykańska, importowana do Europy jest często przemielona nawet do 85 proc. otrzymanej mąki i tylko sztucznie zabiela, aby była kupowana. Tak przynajmniej donoszą pisma czeskie.

Wartoby i w Polsce wprowadzić podobne ograniczenia w przemiale żyta, a zwłaszcza pszenicy, której również nie produkujemy dosyć na własne potrzeby i musimy sprowadzać mąkę lub pszenicę.

Zwłaszcza, że obecnie po wojnie przyjęty został u młynarzy prawie powszechnie zwyczaj, jak to zresztą zostało stwierdzone przez sfery rządowe w swoim czasie za mąkę 50-procentową sprzedawać mąkę 55 procentową. — Wymielanie pszenicy na 65 proc. pierwszego gatunku mąki bardzo dobrze zaspokoilo wymagania ludności, która otrzymała mąkę w tym wypadku tańszą.

Sfery przemysłowe i finansowe w Czechosłowacji obecnie zajmują się kwestją układu londyńskiego i wpływu jaki ten układ wywrze w przyszłości na stosunki gospodarcze przemysłu czechosłowackiego. Obojętne w Czechosłowacji również jak i w Anglii przemysłowcy i finansyści zapatrują się dosyć pesymistycznie, biorąc pod uwagę skutki, jakie mogą wyniknąć po wprowadzeniu układu powyższego w życie ze wzmocnionej konkurencji niemieckiej. Powtarza się ta sama historia, co w Anglii.

Z ankiety ogłoszonej przez dziennik praski „Prager Presse”, w której zabierali głos przedstawiciele najpoważniejszych gałęzi przemysłów Czechosłowacji okazuje się, że ujemnego wpływu na zdolność konkurencyjną i związaną z tem trudność eksportu zagranicznego spodziewają się przedstawiciele przemysłu węglowego (zwłaszcza brunatnego węgla), żelaznego, maszynowego, szklarskiego i obuwiowego. Tylko przemysł włóknisty spodziewa się jeszcze wyjść obronną ręką wobec wzmocnionej konkurencji niemieckiej. Dłuższy dzień roboczy w Niemczech znacznie wzmacnia zdolność konkurencyjną przemysłu tego kraju wobec Czechosłowacji.

W Polsce stosunki powyższe mogą ułożyć się jeszcze gorzej, zwłaszcza nasz eksport surowców i półproduktów z Górnego Śląska może przy złej woli Niemiec znacznie ucierpieć. Tymczasem u nas sfery zainteresowane i czynniki miarodajne, zdają się, jeszcze czasu nie mają temi sprawami się zajmować.

STOSUNKI HANDLOWE Z ZAGRANICĄ.

(—) Ministerstwo Przemysłu i Handlu zwraca uwagę sfer zainteresowanych na możliwość wejścia w stałe stosunki handlowe z Australją, która stanowi szerokie pole zbytu dla różnych artykułów przemysłu polskiego. Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Sydney zorganizował tam w swoim czasie Spółkę handlową „Polono Australian Company Ltd”, mającą na celu import wszelkich produktów i towarów z Polski, oraz zakup, na rachunek przez myślowców polskich potrzebnych im surowców. Wskutek akcji tej Spółki, w listopadzie r. z. przybyła do Australji pierwsza partja towaru polskiego, sprowadzona bezpośrednio, a mianowicie transport mebli giętych z fabryki w Jazowsku w Małopolsce, który został natychmiast rozsprzedany, tak, że okazała się potrzebna nowego zamówienia.

Rynek australijski, pomimo istniejącej tam dość dużej konkurencji innych krajów, jest pojemny dla całego szeregu towarów polskich, różnego rodzaju, które mogłyby zapewne w krótkim czasie wyrobić sobie dobrą markę.

Konsulat Polski w Sydney prosi dlatego o nadzianie na jego ręce (adres: Consulate General of the Republic of Poland, Sydney N. S. W. Australja) asortyment towarów ekspor-

Życie gospodarcze.

POŻYCZKA DOLAROWA TOWARZYSTWA KREDYT. ZIEMSKIEGO.

W związku ze zbliżającym się terminem 10 października, w którym: 1) upływa termin odroczonej 1 raty podatku majątkowego oraz 2) upływa normalny termin płatności pierwszej połowy 2-jej raty podatku majątkowego, podać możemy jeszcze następujące informacje:

Dyrekcja Główna T.K.Z. dokłada wszelkich starań, aby formalności, związane z udzieleniem pożyczek, mogły być załatwione w możliwie najbliższym czasie, z takim wyrachowaniem, ażeby przed dniem 10 października Skarb państwa mógł już otrzymać przypadające sumy podatku. Jednakże nie jest wykluczone, że, pomimo tych starań, załatwienie wpłat na podatek majątkowy ulec może pewnej zwłoce, a to z powodów od T.K.Z. niezależnych, jak np. zbyt późne wydanie przez Ministerstwo Skarbu odpowiednich rozporządzeń, regulujących sprawę zapłaty podatku majątkowego w drodze zaciągnięcia pożyczki T.K.Z., jak wydanie w wielu wypadkach nieodpowiednich zaświadczeń przez władze skarbowe pierwszej instancji i t. p. Mając na uwadze powyższy termin 10 października T.K.Z. nie zaniecha poczynienia odpowiednich kroków, ażeby termin ten mógł ulec odpowiedniemu przedłużeniu w razie, gdyby tego zaszła potrzeba. W każdym bądź razie w tym stanie rzeczy natychmiastowe nadesłanie do T.K.Z. przez zainteresowane osoby brakujących dokumentów, o czem pisaliśmy kilkakrotnie staje się konieczne ze względu na upływający już termin płatności odroczonego podatku.

Jednocześnie zwracając uwagę na

towych z podaniem cen w walucie angielskiej, a obliczonych o ile możności c. i f. port australijski.

Konsulat Generalny w Londynie komunikuje, że otrzymał od firmy „Thos. S. D'Crus” w Alleppey Malabar Coast, South India, zawiadomienie, że eksportuje ona kakao, rogożki i maty, pieprz, imbir, kurkumę i nux vonica oraz że chciałaby nawiązać stosunki handlowe z firmami hurtowymi w okręgu Izby sprowadzającymi te towary.

Firmy zainteresowane zechcą się bezpośrednio skomunikować z wymienioną firmą.

TRZECI TOR NA KOLEI WIEDEŃSKIEJ.

(—) Jeszcze za czasów istnienia towarzystwa akcyjnego kolei Wiedeńskiej postanowiono ułożyć między Warszawą a Pruszkowem trzeci tor kolejowy, specjalnie przeznaczony do połączenia z Warszawą centralnych warsztatów w Pruszkowie i dla przebiegu pociągów tramwajowych podmiejskich. Gdy jednak przyszły rządy dyrekcji rządowej moskiewskiej po wykupieniu linii Wiedeńskiej od polskich akcjonariuszów, trzeci tor nie został dokończony i był używany tylko w najbliższej okolicy podmiejskiej.

Dopiero teraz dyrekcja warszawska ukończyła całkowicie trzeci tor do samego Pruszkowa i po torze tym krążą pociągi gospodarskie, obsługujące warsztaty pruszkowskie. Lecz dyrekcja na tem nie poprzestała i przedłuża trzeci tor do samego Grodziska, a w przyszłości zamierza go doprowadzić aż do Żyrardowa, specjalnie dla podmiejskich pociągów osobowych, by przebiegiem swym nie tamowały wciąż wzmagającego się ruchu na dwutorowej linii magistralnej. W obecnej chwili trzeci tor ułożony jest pod Brwinów, a w dalszym ciągu przy gotowym nasypie budowane są mosty dla tego toru do samego Grodziska.

W roku przyszłym pociągi lokalne Warszawa — Grodzisk będą krążyć po własnej linii, uniezależnionej od torów magistralnych.

SPADEK CEN BAWELNY.

(—) Ostatnie wiadomości z okolic produkujących bawełnę są bardzo pomyślne i cena za surowiec na giełdzie londyńskiej spadła poniżej normy ostatnich pięciu lat. Poprzednia haussa spowodowana była oczekiwaniem, że tegoroczne zbiory nie wypadną lepiej, aniżeli zeszłoroczne i że wskutek tego resztki rezerwy z lat dawnych zupełnie się wyczerpią. Rzucono się też w paniczny prawie sposób na tegoroczne zbiory i połowę ich rozkupiono po wyso-

treść rozporządzenia Min. Skarbu z dnia 20.VI r. b. (Dz. Ust, Nr. 57, poz. 581), zaznaczymy, że Dyrekcja Główna T.K.Z. uważa w obecnej chwili za możliwe, po zakończeniu udzielania pożyczek zgłoszonych już uprzednio, udzielać nadal pożyczek również i tym stowarzyszonym, którzy ewentualnie zwrócą się o to do T.K.Z., chociażby dotychczas o przyznanie pożyczki dolarowej nie występowali. W tych wypadkach, zdaniem naszym, jak wynika ściśle z treści § 8 powołanego rozporządzenia Min. Skarbu z dn. 20.VI r. b. może być przez władze skarbową 1 instancji rata bieżąca podatku (ale nie rata poprzednia) odroczone na trzy miesiące.

Zarazem informujemy, że z powodu obecnego stanu funduszy Banku Polskiego, od czego uzależniona jest zarówno możliwość lombardowania listów, jak i stosunek lombardu do ich wartości, liczyć się trzeba w danej chwili z tą ewentualnością, że suma uzyskana z lombardowania listów zastawnych dolarowych, może być zredukowana do 50 proc. wartości nominalnej tych listów. Ponadto poszczególni stowarzyszeni nie będą mogli z lombardu ich listów uzyskać normalnie więcej ponad kwotę 10.000 złotych na osobę.

Wreszcie zwracamy uwagę zainteresowanych na treść art. 123 Ustawy Tow. Kred. Ziem. (D. U, Nr. 79 z 1922 r.) a w szczególności na konieczność złożenia Towarzystwu przed dokonaniem przez nie wydania listów zastawnych, wzmiankowanych w powyższym artykule dokumentów.

kich cenach jeszcze przed rozpoczęciem dokładnych obliczeń. Teraz pokazało się, że nową bawełnę grubo przepłacono; mimo to jednak nie można będzie liczyć na zniżkę cen wyrobów bawełnianych albowiem fabrykanci angielscy postanowili sztucznie wstrzymać nasycenie rynku, a temsamem uniemożliwić spadek cen wyrobów włókienniczych. Także amerykańskie „Federation of Spinners Association” poleciło swoim członkom aby nie przedłużali czasu pracy w swoich fabrykach i utrzymali nadal redukcję dotychczasową do pół dnia roboczego. Ma to na celu utrzymanie cen jeszcze przez kilka miesięcy na obecnym poziomie w nadziei, że w międzyczasie baissa na surowiec bawełniany minie nie trzeba będzie wogóle zniżać cen na produkty gotowe.

Podczas gdy zeszłoroczne zbiory dały z góra 11 milionów bel, zebrano w tym roku blisko 14 milionów (razem z linterami) — dokładnie 13,700,300 bel. Ponieważ zapotrzebowanie roczne wynosi około 12 milionów bel, pozostaje więc około półtora miliona bel jako uzupełnienie spotrzebowanych rezerw. Ujemną stroną tego wzrostu produkcji surowca jest okoliczność, że nie powstał on wskutek zwiększonej wydajności, lecz z powodu znacznego powiększenia uprawionej powierzchni. Uprawa powierzchni wynosiła w ubiegłym roku 38,7 milionów akrów, w bieżącym zaś 40,4 milionów akrów. Dopiero wzrost wydajności może zaspokoić gład bawełny i spowodować trwałą zniżkę.

PRACE NAD OTWARCIEM GIEŁDY DRZEWNEJ W BYDGOSZCZY.

(—) Komisariat giełdy drzewnej w Bydgoszczy opracował już statut giełdy, której otwarcie nastąpi w niedługim czasie. Giełda podlega ministrowi przemysłu i handlu, którego reprezentuje komisarz giełdowy. Przedmiotem transakcyj giełdowych jest drzewo przetarte, okrągłe i wyroby drzewne. Po za komisarzem rządowym istnieje rada giełdowa, złożona z 12 członków, wybieranych przez ogólne zgromadzenie giełdy na 3 lata.

ZYSK Z LOTERJI.

(—) Osiągnięty z 4-jej Państwowej loterii na cele dobroczynne czysty zysk w sumie 11.036 zł. 1 gr., rozdzieliło ministerstwo pracy i opieki społecznej, w porozumieniu z Generalną dyrekcją loterii między 21 instytucji dobroczynnych. Instytucje te otrzymały subwencje w kwotach od 200 do 2,000 zł.

Wykaz instytucji i przyznanych im kwot ogłoszono w „Monitorze Polskim”

KRONIKA

— Kalendarz

Sobota dnia 20 września Eustachiusza.
Miejska Galeria Sztuki i Park Senkewicza.
Wystawa malarstwa rzeźby grafiki i zdobnictwa
polskiego otwarta od 10—8 wieczorem.
Czytelnia Tow. Przyjaciół Francji.
Piotrkowska 195 (kawa oli.) otwarta od 6—8 w
— Inne iska

Teatr Miejski po pol. „Siły pańskie”
wiecz „Kłopoty geniusza”
Teatr Popularny po pol. „Damy i huzary”
wiecz. „Chata za wsią”
„Luna” „Wyspa zatopionych okrętów”
„Cezaro” „Gdy kobieta zapragnie”
„Odeon” „Tajemnice Wschodu”
Grand-Kino „Teodora”
Kino Spółdzielni Prac. Państwowych
„Nozna eskapada”
Kino „Resursa” Kilińskiego 125,
„Uczta po północy” — dramat, „Ucieczka szeta
z więzienia” — tansa.
Miejski Kinematograf Oświatowy.
„Karzelek Nosal” Boxmath Carpentier — Den
psey dla młodzieży
„Ginące Światy” wieczorem.
Cyr. Ciniselli Program Nr. 1.
Biurowa „Rozwój” mieści się przy ul.
Poczesnej Nr. 4. Czynne od 9 rano do 8 wiecz

Wiadomości bieżące

— Osobista.

Wice-wojewoda radca Lyszkowski powrócił z
urlopu wypoczynkowego i w poniedziałek obejmuje
urzędowanie. (bip)

— Delegacja pracowników umysłowych
w województwie i u dr. Fichny.

Onegdaj delegacja stowarzyszenia han
dlowców polskich przyjęta została przez wo
jewodę dr. Garapicha, któremu złożyła me
morjal w sprawie pomocy dla bezrobotnych
pracowników umysłowych, oraz rezolucję z
ostatniego wiecu.

P. wojewoda obiecał poprzeć sprawę
delegacji na terenie Warszawy, oraz w miarę
sił i możliwości przyjąć im z pomocą środki
mi, będącymi w dyspozycji województwa.

Następnie udała się do prezesa rady
miejskiej dr. Fichny, przedstawiając mu te
same postulaty.

Dr. Fichna przyrzekł sprawę pomocy
dla pracowników biurowych i handlowych
podjąć na najbliższym posiedzeniu rady miej
skiej i postarać się o wyasygnowanie odpo
wiednich funduszy przez komisję na zapo
mogi dla bezrobotnych pracowników umy
ślowych. (bip)

— Pomoc lekarska dla członków Stow.
Urzedników Państwowych.

W myśl porozumienia Zarządu Stowa
rzyszenia Urzedników Państwowych Oddział
w Łodzi z tut. Związkiem Lekarzy członkowie
Stow. Urz. Państw. posiadający specjalnie
wystawione im przez Zarząd legitymacje, ko
rzystają z pomocy lekarskiej członków „Zwią
zku Lekarzy” na warunkach ulgowych, t. zn.
opłacają połowę normalnych honorariów
lekarskich, a mianowicie 5 zł. za poradę u le
karza i 10 zł. za wizytę w domu.

Legitymacje, uprawiające do ulgowej
opłaty wystawia Sekretariat S. U. P. (kol.
Lewandowski, Komisariat Rządu na m. Łódź)

— O druk tanich podręczników szkol
nych.

Koła rodzicielskie przy poszczególnych
szkolach zamierzają po wspólnym porozumie
niu się zorganizować druk tanich podręczni
ków szkolnych oraz fabrykę kajetów.

Myśl ta, powstała na tle niezwyklej
drożyzny artykułów szkolnych znajduje bar
dzo wielu zwolenników i wrażliwie zrealizowa
nia jej będzie stanowiła bardzo znaczną samo
pomoc. (pap)

— W sprawie pragmatyki urzedników
miejskich.

Na onegdajszym posiedzeniu rady
miejskiej miała być rozpatrywana sprawa pra
gmatyki służbowej dla urzedników miej
skich.

Jednak związki urzedników nie są za
adowolone z brzmienia tej ustawy. Wobec
czego opracowali już cały szereg poprawek
i wnieśli je poszczególnym radnym.

Sprawy robotnicze

Dalsza wypłata zasiłków bezrobotnym.

Magistrat m. Łodzi podaje do publicz
nej wiadomości, że w sobotę, dnia 20 bm.,
będzie uskuteczniła wypłata 4, 5 i 6 rat za
siłku bezrobotnym, posiadającym numerki
rejestracyjne od 1701 do 1950.

Wypłata odbędzie się w godzinach od
9 i pół rano, do 8 i pół po południu w nastę
pujących biurach:

I Biuro Wypłat, ul. Ogrodowa 28, no
wo wybudowana szkoła Tow. Akc. I. K. Po
znański.

II Biuro Wypłat, ul. Ogrodowa 28, no
wo wybudowana szkoła Tow. Akc. I. K. Po
znański.

III Biuro Wypłat, Helenów.

IV Biuro Wypłat, ul. Rokicińska 58, I.
p. dom Widzewskiej Man. Baweln.

V Biuro Wypłat, Wodny Rynek, róg
ul. Rokicińskiej.

VI Biuro Wypłat, ul. Pańska 106, fabry
ka K. Eiserta.

VII Biuro Wypłat, ul. Wólczańska 253,
parter.

VIII Biuro Wypłat ul. Kilińskiego 222,
fabryka Ossera.

IX Biuro Wypłat, ul. Wólczańska 253,
parter.

W celu umożliwienia Magistratowi
sprawnej wypłaty zasiłków, wzywa się osoby
zainteresowane, aby zgłaszały się po ich od
biór w dniu i godzinach wyznaczonych;
przybywanie wcześniej niepotrzebnie powo
duje tworzenie się ogonków, przybywanie
zaś po terminie uniemożliwia sprawną wy
płatę.

Każdy bezrobotny winien zgłosić się
do tego z wyżej wymienionych biur, którego
numer znajduje się na jego karcie rejestra
cyjnej gdzie otrzyma zapomogę po okazaniu
dowodu, stwierdzającego tożsamość osoby
(dowód osobisty, paszport, legitymacja it.
p.), książeczki obrachunkowej oraz numerku,
wydanego przy rejestracji.

Dla informacji osób zainteresowanych
podaje się, że bezrobotni, którzy 2 i 3 ratę
zasiłku otrzymali, mają tylko wówczas pra
wo do 4, 5 i 6 raty, o ile utracili pracę
przed 11 lipca rb.; jeśli utracili pracę po
11 lipca rb. a przed 18 lipca rb. mają prawo ty
ko do 4 i 5 raty; jeśli natomiast utracili pra
cę po 18 lipca rb. a przed 25 lipca rb., ma
ją prawo wyłącznie do 4 raty.

Dla bezrobotnych, którym wypłacono
tylko 3 ratę zasiłku, przesuwają się wyżej po
dane terminy o tydzień naprzód, dla tych
zaś osób, które dotychczas żadnej zapomogi
nie otrzymały, o dwa tygodnie naprzód.

Do wypłaty 4, 5 i 6 raty mogą się
zgłosić również osoby, posiadające niższe od
liczby 1701 numerki rejestracyjne, jeśli po
mimo wezwania dotychczas po odbiór nie
zgłosili się.

Podkreśla się, że wypłaty odbywają się
podług kolejnych numerów kart rejestracyj
nych, posiadanych przez bezrobotnych, któ
rym w danym dniu wyznaczono wypłatę za
siłków, nie zaś według kolejności przybycia
do Biura Wypłat, a te dla uniknięcia tłocz
nia się ludzi. Wzywa się przeto osoby zain
teresowane, aby zgłaszały się w odpowied
nim czasie z takim wyliczeniem, aby bez
robotni, posiadający pierwsze sto kolejnych
numerów, przybywali o 9 i pół rano, środka
we sto numerów — koło 12 w południe, koń
cowe zaś numery — koło 2 po południu.

Podkreśla się, że wypłaty odbywają się
podług kolejnych numerów kart rejestracyj
nych, posiadanych przez bezrobotnych, któ
rym w danym dniu wyznaczono wypłatę za
siłków, nie zaś według kolejności przybycia
do Biura Wypłat, a te dla uniknięcia tłocz
nia się ludzi. Wzywa się przeto osoby zain
teresowane, aby zgłaszały się w odpowied
nim czasie z takim wyliczeniem, aby bez
robotni, posiadający pierwsze sto kolejnych
numerów, przybywali o 9 i pół rano, środka
we sto numerów — koło 12 w południe, koń
cowe zaś numery — koło 2 po południu.

Zapotrzebowanie robotników przez P. U. P.

Państwowy urząd pośrednictwa pracy
jest w posiadaniu następujących zapotrzebo
wań: większą ilość nauczycieli szkół pow
szecznych z 6 klasowym wykształceniem na
kresy północno-wschodnie, biuralistów inwa
lidów do województwa w Krakowie, budowla
nych robotników do Wejherowa, Gdyni,
Grodna, Łęczewa, Radomia i Baranowicz, ra
zem 179 osób. Metalowych robotników, spe
cjalistów maszynowych, ślusarzy, kowali,
elektromonterów do Grudziądza, Środy, Ka
towie.

Robotników drzewnych do Prużan

W Tomaszowie kryzys mija.

W Tomaszowie w ostatnich tygod
niach zostały uruchomione prawie wszystkie
fabryki, prócz niektórych drobnych.

Z większych fabryk nieczynna jest je
dynie fabryka towarzystwa czesankowej prze
dzalni, pozostająca pod zarządem angiłków.

Zapomogi dla bezrobotnych są w dal
szym ciągu wypłacane tym bezrobotnym,
którzy dotychczas nie otrzymali pracy.

Zajścia na tle zapomóg w Pabjanicach.

Od trzech dni bezrobotni w Pabjani
cach oblegają Magistrat żądając dalszej wy
płaty zapomóg.

Robotnicy od świtu do późnej nocy wo
łają przed magistratem o pracę i chleb, okazu
jąc coraz większe zdenerwowanie.

Sytuacja jest groźna, gdyż po pierwsze
Magistrat wstrzymał roboty miejskie w zwią
zku z odmową ze strony rządu udzielenia przy
pomocy.

Jak się dowiadujemy, na najbliższym
posiedzeniu rady miejskiej zostanie zgłoszo
ny przez frakcję lewicową wniosek, aby czy
tanie pragmatyki odroczyć na pewien czas, a
w międzyczasie magistrat miałby odbyć po
siedzenie wspólne z przedstawicielami zarzą
dów związków urzedników miejskich, w celu
uzgodnienia punktów spornych przed wnie
szeniem ustawy na plenum rady. (bin)

— Co słychać z budżetem miejskim?

Jak już donosiliśmy, magistrat zwrócił się w
swoim czasie do komisji budżetowo — skarbowej z
prośbą o zatwierdzenie przekroczenia budżetu miej
skiego.

Sprawa ta była przedmiotem obrad tejże komis
ji, przy czym uchwalono nie akceptować przekrocze
nia.

Sprawa ta była przedmiotem obrad tejże komis
ji, przy czym uchwalono nie akceptować przekrocze
nia.

(stolarzy), a do Grudziądza stolarzy meblo
wych.

Do Brześcia nad Bugiem 30 rymarzy.
Robotników papierniczych, zecerów i introlia
gatorów, do Łucka, Grodna i Grudziądza
Konfekcyjnych krawców i obuwników do ma
szyn do Inowrocławia, a stęperów i stębnier
ki do Starogardu. Brukarzy do Ostrowic, ro
botników rolnych do Inowrocławia, i Wagro
wic.

Pozatem w Łodzi zarejestrowano 80
wolnych miejsc dla służby domowej. (bip)

Jednak bezrobotni są niezadowoleni z
wypłat, gdyż w sprawach reklamacyjnych
muszą się każdorazowo zwracać do Łodzi,
co znacznie opóźnia wypłatę. W związku z
tem wybiera się do Łodzi delegacja zwią
zków zawodowych, która w województwie
starać się będzie o utworzenie w Tomaszo
wie ekspozytury biura reklamacyjnego. (bip)

obiecanej swego czasu pożyczki dla Magistra
tu na prowadzenie robót miejskich, o co sta
rała się delegacja w osobach wiceprezydenta
m. Pabjanic oraz posła Szczerkowskiemu, i po
drugie wstrzymane zostały wypłaty dalszych
zapomóg w myśl polecenia z Województwa.

Wszystkie Związki robotnicze sprawa
tą usilnie się zajęły. (pap)

aż do czasu wynalezienia przez magistrat środków,
na ich pokrycie.

Obecnie jednak upłynęło kilka tygodni, a ma
gistrat źródeł tych nie przedstawił, wobec czego spre
wa budżetu miejskiego na r.b. w dalszym ciągu jest
w zawieszaniu. (bip)

— Z posiedzenia Komisji Rozjemczej.

W dniu wczorajszym o godzinie 4:00
po południu odbyło się w Inspektoracie Pra
cy posiedzenie Komisji Rozjemczej w skła
dzie Inspektora pracy przedstawicieli wszyst
kich trzech Związków Zawodowych, przedsta
wiciela Związku Właścicieli Nieruchomości,
oraz Związku dozorców domowych.

Na posiedzeniu tem zlikwidowano
dziewięć zatargów między dozorcami, a wła
ścicielami.

ścicielami domów, wszystkie na korzyść dozorców. (pap)

— Nowy cennik wyrobów tytoniowych.

W dniu wczorajszym izba skarbową przesała hurtownikom i detalistom nowy cennik wyrobów tytoniowych.

W cenniku tym uwzględnione są dotychczasowe nazwy papierosów fabryk prywatnych, które obecnie wyrabiane są przez monopol. I tak: Kaik — Dzi, Elite, Maden, Balet — po 5 gr. Ergo, Carlton, King, Polonia Rex — 4gr. Fervor, Kadi, Splendź, Seraj, Hotoman, — 3 i pół grosza. De'lice Era, Grubas, Oficerskie, Grand Prix 3 grosze, Eksper, Kurier, Rekord, Wiwat, Luna — 2 grosze, oraz Orzeł, Radio, Junak, Smaczne, Stołeczne, Tryumf i Wojtek, 1,6 groszy. Cygara od złotego do 60 gr., oraz od 45 do 8 gr.

Tytonie krajane — od 4 zł do 70 gr. machorka 75 gr., tytuń do życia — 1 zł, tabaka do zażywania 20 i 24 gr.

Cena wyrobów byłych prywatnych fabryk, pozostaje bez zmiany i winni pobierania nadmiernych cen, będą pociągani do surowej odpowiedzialności.

— Sprawy budowy domu ludowego.

Jak wiadomo, jeszcze przed ferjami rady miejskiej w czerwcu miało się odbyć posiedzenie komitetu budowy domu ludowego, jednak z powodu nieprzybycia członków komitetu, nie odbyło się.

Obecnie członkowie tego komitetu otrzymali zaproszenia na powtórne posiedzenie, które się odbędzie w dniu dzisiejszym, przyczem na zaproszeniach zaznaczono, iż nieprzybycie członka komitetu uważane będzie za rezygnację.

Na posiedzeniu dzisiejszem omawiany będzie ogólny zarys budowy domu ludowego. (bip)

— Podatek magistracki od zbytku.

Magistrat wprowadził na rzecz kasy miejskiej podatek od przedmiotów zbytku. Przedmioty opodatkowania stanowią samochody osobowe, motocykle, karety, powozy i t.p., ekwipaże resorowe, broń myśliwska i konie wierzchowe, służące do osobistego użytku i wygody osobistej.

Od podatku wolne są te przedmioty, o ile znajdują się w posiadaniu władz państwowych, lub samorządowych, przedstawicieli państw obcych, oraz osób przyjezdnych, przebywających w obrębie Łodzi nie dłużej niż 4 tygodnie.

Podatek wynosi rocznie od samochodu osobowego w zależności od ilości koni sterowych, 250 do 475 złotych, od motocyklu 50 zł, od karety jednoosobowej, lub landa — 125 zł, od parokonnej — 175, od powozu, ekwipaży resorowych jednokonnych, lub parokonnych — 50 lub 75 zł, od dubeltówki i sztucera — 30 zł, od konia wierzchowego 100 zł.

Posiadacze tych przedmiotów winni zawiadomić o tem magistrat, który ma prawo żądać od właścicieli nieruchomości przedstawienia wykazu osób, posiadających przedmioty, podlegające opodatkowaniu.

Magistrat ma prawo stosować ulgi, lub zupełne zwolnienie w wyjątkowych wypadkach, a samowolne nieopłacenie podatku we właściwym terminie pociąga za sobą egzekwowanie go w drodze przymusowej z zaliczeniem kosztów egzekucyjnych i odsetek za zwłokę, w wysokości 2 proc. mies. Sprawa powyższego podatku rozpatrywana będzie na jednym z najbliższych posiedzeń rady miejskiej. (bip)

— Opieszale prowadzenie robót brukarskich.

Roboty brukarskie na ul. Pomorskiej od gmachu Rady Miejskiej do ul. Solnej postępują w zóltwym tempie.

Dozorujący robotami skarży się na rzekome przemianie szyn tramwajowych przez K.E.L., a w gruncie rzeczy brak dostatecznej ilości kostki brukowej powoduje ślamazarność robót, prowadzonych przez firmę Zygmunt Czekański i Ska. (pap)

— Zebranie sprawozdawcze ze Zjazdu Chrz. Zw. Zaw. w Łodzi.

W dniu dzisiejszym t. j. dnia 20. bm. w łolaku przy ul. Fabrycznej Nr. 2, w Pabjanicach odbędzie się zebranie sprawozdawcze ze Zjazdu delegatów Chrześcijańskich Związków Zawodowych w Łodzi.

Sprawozdanie obejmie działalność poszczególnych zarządów oraz rezolucje na zjeździe wspomnianym uchwalone. (pap)

— Z kasy chorych.

Jak się dowiadujemy, coraz częściej zdarza się, że pracodawcy nie zawiadamiają kasy chorych o zwolnieniu pracujących u nich.

Wobec powyższego, kasa chorych postanowiła ściągać nadal, w myśl przysługującego im prawa, składki ubezpieczeniowe od tych pracowników, aż do czasu zawiadomienia jej przez pracodawców o zwolnieniu pracowników. (bip)

Aresztowanie agitatorów komunistycznych w Pabjanicach.

Nocy onegdajszej aresztowano w Pabjanicach za propagandę komunistyczną niejakiego Muszyńskiego, Chorążego i G. Grabkiego, zamieszkałych przy Marjańskiej Nr. 2.

W domu wymienionym opierając się na pewnych poszlakach przeprowadziła policja polityczna rewizję, która ujawniła u Chorążego w wielkiej ilości bibułę komunistyczną, między nią odezwy Sekcji Młodzieży komunistycznej wzywające robotników do antypaństwowej działalności.

Aresztowany Chorąży zeznał w Ekspo-

zyturze Śledczej, iż odezwy wspomniane otrzymał od Muszyńskiego. Muszyński znów wskazał na Grabkiego, jako na współwinnego rozszerzania bibuły komunistycznej.

Szereg badanych świadków zeznało, iż Chorąży rozdawał odezwy robotnikom, zatrudnionym przy robotach miejskich.

Wszyscy trzej należą do Kółka Młodzieży „Światło” i przekraczają 21 lat życia.

W sprawie tej prowadzi policja polityczna dalsze dochodzenia. (pap)

Niefortunny protektor.

Były ławnik poprzedniego Magistratu a obecnie poseł P. P. S. z Pińska p. Badzian przywiózł swego czasu ze sobą niejakiego Prokopa, nauczyciela z kresów i dał posadę sekwestratora, napisawszy na jego podaniu, iż ręczy za niego moralnie i materialnie.

Przed trzema miesiącami p. Prokop, zabrał zasekwestrowane dla Magistratu pieniądze i uciekł.

Drugi, polecony również przez p. Badziana, pracownik w Wydziale Gospodarczym Magistratu popełnił nadużycie i czeka na wydalenie go z pracy.

Jak widzimy p. Badzian nie miał szczęśliwej ręki do swych protegowanych. (pap)

(Jeżeli p. Badzian poręczył za swych protegowanych, to najprawdopodobniej zwróci Magistratowi poniesione szkody. Red.)

Wynadki i kradzieże

— Kradzież na 6.000 złotych.

Szyja Wróblewski, zam. przy ul. Zawadzkiej zameldował w V-tym Komisarjacie P. P., iż bratu jego Abramowi, zam. przy ul. Pomorskiej Nr. 3, nieznanemu złooczyńcy dostawczy się przy pomocy podrobionego klucza do sklepu delikatesowy skradł mu różnych rzeczy wartości ogólnej 6-ciu tysięcy złotych. (pap)

— Okradzenie Klukasa.

Alfred Klukas, właściciel hotelu, przy ul. Cegielnianej 64, zameldował w V-tym Komisarjacie P. P., iż w nocy z 17 na 18 bm. nieznanymi sprawcy zapomocą wyjęcia szyby w oknie na podwórzu dostali się do gabinetu i skradli 630 złotych, 110 dolarów, zegarek srebrny, weksel na 500 złotych i dwie obrączki złote. (pap)

Teatr i sztuka.

— Teatr Miejski.

Dziś po południu „Śluby Panieńskie” dla młodzieży szkolnej; wieczorem „Kłopoty Genjusza”, które spotkały się z jaknajbardziej pochlebną oceną prasy, podnoszącej pogodę tej komedji i znakomitą grę i wystawę.

We wtorek odbędzie się pierwsze w tym sezonie przedstawienie dla zrzeczeń i inteligencji po znizonych cenach, przedstawienia te cieszyły się w ubiegłym sezonie olbrzymią frekwencją publiczności. Dana będzie sensacyjna sztuka Bachwitza „Romantyczna noc”. Sprzedaż biletów na ten dzień już się rozpoczęła.

Najbliższą premierą będzie przemiała i wesola komedja Niccodemiego „Gałganek” z p. Jarkowską w roli tytułowej. Reżyserem i odtwórcą głównej roli męskiej będzie p. Nowakowski.

— Teatr Popularny.

Dziś o godz. 4-ej po południu przedstawienie dla młodzieży szkół średnich i pow szechnych. Grane będą „Damy i Huzary”, cieszące się niebywałym powodzeniem ze strony publiczności. Słoneczną komedję Fredry będzie oglądać młodzież w sobotę już po raz ostatni. Przedstawienie poprzedzi krótka prelekcja literacka.

Wieczorem o godz. 8,15 „Chata za wsią” świetna sztuka I. J. Kraszewskiego, która już od tygodnia świeci tryumfy przy wypełnionej po brzegi widowni.

— Inauguracja Cyrku.

W dniu 16 bm. otworzył swe podwoje tak dobrze już zapisany w pamięci Łodzian z ubiegłego sezonu Cyrk Cinisello (Konstantynowska 15). Program inauguracyjny za służy na specjalne podkreślenie. Dyrekcja nie szczędziła kosztów i trudów, aby rozpocząć sezon najwytworniej.

W programie na specjalną uwagę zasługują popisy Araba Alego, który żywcem połyka żaby, pije wprost nieprawdopodobne ilości wody, nafty itd. Fascynują widzą dalej

karkołomne popisy „fruwających ludzi Rinaldos” oraz nowa świetna tresura koni dyr. Cini sellego. Całości dopełnia szereg innych pierwszorzędných numerów (aktualne dowcipy trupy komików wywołują bezustanne kaskady śmiechu).

Niska cena biletów wejścia (mimo olbrzymich kosztów) pozwala korzystać z rozrywki cyrkowej jaknajszerszym warstwom naszego ogółu.

QUI PRO QUO W CASINIE.

Sympatyczny zespół teatru „Qui pro Quo” z Warszawy w całym komplecie z Pogorzelską, Reńską, Tomem, Hanuszem, Bodo, Borońskim, i Koszutkim na czele przybył już do Łodzi i da tylko dwa przedstawienia, dziś i jutro w teatrze „Casino”.

Między innymi odegrany będzie największy „szlagier” tego teatru p. t. „Precz z Nagością” w wykonaniu A. Reńskiej, K. Hanusza i czterech uroczych tancerek, oraz sensacyjny sketch Jacka Londona p. t. „Równa Gra” w wykonaniu E. Bodo i J. Borońskiego. Program wzbudził wielkie zainteresowanie, pozostałe bilety nabywać można w kasie teatru Casina.

Z sądów.

Wyrok śmierci na bandytę Wład. Pekałę.

W dniu wczorajszym t. j. dnia 19,9 o godz. 2-ej po poł. Sąd Okręgowy pod przewodnictwem s. Witkowskiego ogłosił wyrok skazujący bandytę Władysława Pekałę na karę śmierci przez rozstrzelanie za udział w napadzie i usiłowanie zabicia funkcjonarjusza P.P.

Przed miesiącem skazano na śmierć Pałęckiego jednego z członków bandy i wyrok wykonano, a drugiego Kowalczyka na dożywotnie więzienie ciężkie.

Herszt bandy Pekała z powodu pozostawania w szpitalu, gdzie leczył się z ran w walce z policją otrzymanych stanął przed sądem dopiero w dniu wczorajszym.

Akt oskarżenia, znany już dokładnie z poprzednich rozpraw, zarzuca Pekałę, iż jako główny przywódca bandy dokonał kilku napadów rabunkowych w pierwszych dniach sierpnia na szosie Rzgowskiej pod Łodzią.

Przewód sądowy.

Na zapytanie sędziego Witkowskiego, czy przyznaje się do zarzucanych mu w akcie oskarżenia czynów, Pekała udając warjata odpowiada, iż nie przyznaje sobie, jakoby strzelał do policji.

Wobec tendencyjnych odpowiedzi oskarżonego iż jest chory i mając kulę w głowie nie może dawać żadnych wyjaśnień, — sąd przystąpił do przesłuchania świadków.

Lekarz, który do ostatniej chwili opiekował się Pekałą w szpitalu, twierdzi stanowczo, że Pekała przez cały czas pobytu swego w szpitalu zachowywał się bardzo spokojnie i nie zdradzał żadnej choroby psychicznej, czego również nie wykazały oględziny lekarskie, pomimo, iż Pekała miał naruszoną błonę mózgową.

Najgłówniejszy świadek woźnica Bagiński przedstawia sądowi przebieg napadu i poznaje najdokładniej oskarżonego.

Po obrabowaniu przez bandytów ładujących

nim kupców Bagiński wyprzągił konie i udał się w pościg za uciekającymi w stronę lasu bandytami, a nie mogąc wpaść na ich ślady udał się wraz ze spotkanym po drodze znajomym do posterunku policji. Zabrawszy znajdujących się na posterunku policjantów na wóz przywieźli ich do szkoły, w której ukryli się bandyci.

Posterunkowy Janczarek wyskoczył z wozu i zapukał do drzwi szkoły, a złapawszy za antabę, uczył, że była z drugiej strony silnie trzymająca. Wów czas mając pewność, iż kryją się tu właśnie bandyci zawołał: „panowie, poddajcie się, jesteście otoczeni przez policję i tłumy cywilnych ludzi”.

Na słowa te Pękała odpowiedział: „ja ci się pod dam, ty... pod moimi nogami” i strzelił poraż pierwszy do posterunkowego.

Janczarek strzelił dwukrotnie przez okno i temi strzały powalił herszta.

Wówczas drugi bandyta Pałeczki odezwał się: „ja się poddaję, mój kolega zabity”.

Posterunkowy wpadł do wnętrza i tam zastał Pękała z rozkryżowanymi rękami, podskoczył do niego i z zaciśniętej konwulsyjnie ręki siłą wyrwał rewolwer. Prokurator Wilecki w przemówieniu wskazując iż, o ile można było napady bandyckie tłumaczyć psychozą wojenną, to obecnie jednak, gdy nastąpiły już czasy spokojne, napady bandyckie w biały dzień na drogach dokonywane, winny być z całą surowością prawa karane.

Pękała jest zbrodniarzem niepoprawnym, gdyż pomimo jednego wyroku sądu doraźnego, który zlitował się nad nim i skazał go jedynie na dożywotnie więzienie, uciekł z więzienia i zaczął dalej prowadzić swe rzemiosło. Wobec tych okoliczności Pękała skazany winien zostać na karę śmierci.

Po ogłoszeniu wyroku śmierci obrońca Pękały mec. Askenazy wystąpił do Prezydenta Rzeczypospolitej depezę z prośbą o ulaskawienie z uwagi na niepoczytalność skazanego, spowodowanej raną w głowę i naruszeniem mózgu. (pap)

Dowiadujemy się w ostatniej chwili że p. Pre-

zydent Rzeczypospolitej prośbę o ulaskawienie odrzucił. Wobec tego wyrok będzie wykonany dziś rano.

Ze sportu

MIĘDZYNARODOWE ZAWODY KOLARSKIE W WARSZAWIE.

Wyniki one, najszybszych międzynarodowych zawodów kolarskich przedstawiają się jak następuje. Scratch międzynarodowy na przestrzeni 1,000 metrów:

Przedbieg I-szy: zwycięża Darley, drugim jest Łazarski, w drugim przedbiegu Rousseau i Stankiewicz, trzeci przedbieg — Perrin i Lange.

Retechage dla jeźdźców, którzy w przedbiegach uzyskali drugie miejsce, wygrał Łazarski. Półfinał pierwszy — Łazarski, drugi Darley. W półfinale drugim — pierwszy Rousseau, drugi Perrin. Finał — cregę na przestrzeni 1000 metrów wygrał w pięknym stylu Łazarski, bijąc Francuza, Rousseau. Finał drugi dla jeźdźców, którzy w półfinale zajęli drugie miejsce: wygrał Darley, bijąc Francuza Perrin.

W obecnych międzynarodowych zawodach cyklistów najwybitni polski długodystansowiec Lange odniósł wspaniały sukces bijąc w wielkim meczu rewanżowym dwóch startów (na wytrzymałość) słynnego olimpijczyka Willemsa (Holandja), dopędzając go w czasie 8 minut 31 sekund. Zwycięstwem tem zadokumentował Lange, że należy do najlepszych dłu godystansowców Europy.

Komunikaty.

— Kwęsta na rzecz inwalidów Łódzkiej Straży Ogniowej odłożona. Z Komitetu Organizującego kwęste na

rzecz inwalidów Łódzkiej Ochotniczej Straży Ogniowej, informujemy się, iż z przyczyn od niego niezależnych kwęsta zapowiedziana na niedzielę 21 bm. została odłożona na następną niedzielę, dnia 28 bm. (pap)

— Nadzwyczajne Zebranie Stow. Mieszkańcowego Pracowników Kolejowych.

W myśl postanowienia Rady Nadzorczej i Zarządu odbędzie się dnia 21 września br. o godz. 3 popoł. w lokalu Koła Z. Z. K. przy ul. Kilińskiego Nr. 77 nadzwyczajne zebranie członków Spółdzielni Mieszkaniowej Pracowników Kolejowych z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie zebrania, 2) wybór przewodniczącego, 3) sprawozdanie Zarządu, 4) wybór nowego Zarządu i Rady Nadzorczej, 5) Ugodnienie statutu z ustawą państwową o spółdzielniach i 6) wolne wnioski. (pap)

— Zebranie Zarządu.

Członkowie Zarządu Stowarzyszenia Chrześcijańskiego = Narodowego Nauczycielstwa Koła Łódzkiego proszeni są o przybycie na zebranie dnia 21 września w niedzielę o godzinie 4 po południu w Domu Ludowym Przejazd 34.

— Zebranie Chrześcijańskiego Koła Kobiet i Dozorców Domowych.

W dniu jutrzejszym tj. 21 bm. o godz. 5 po poł. w lokalu Zjednoczenia Robotników Chrześcijańskich przy ul. Fabrycznej Nr. 2 w Pabjanicach odbędzie się zebranie Koła Kobiet.

Przemawiać będzie p. Olszewski z Zduńskiej Woli, p. Piechotkówna z Łodzi.

Tego samego dnia w tymże lokalu o godz. 7 wieczorem odbędzie się zebranie Chrz. Związku Dozorców Domowych, na którym jako referenci wystąpią p. Olszewski, Płoszajski, oraz delegaci Związku. (pap)

Warszawski Teatr 3117
„MASKA”
polski Ptak Niebieski
w Łodzi, w „SCALI”

Od wtorku 23 b. m. o g. 8.30 w.

— codziennie —

7 gościnnych występów
całego zespołu i baletu

— z udziałem pań: —

Kieglowska, Melerowicz, Michajłowska, Wierzbicka, Galecka, Irne, Stefański, Sokołowska, Wandyczówna

— panowie: —

Ardatti, Granowski, Górski, Kulesza, Lubicz, Nieksarski, Maliszewski, Paszkowski, Stański, Wilkoszewski.

Repertuar Teatrów Rosyjskich

Bibabo, Nietoperz, Niebieski Ptak i Follie Bergere w Paryżu.

Dekoracje art. mal. Zaruby, Galewskiego, Norrisa.

Kostjomy z własnej pracowni.

Reżyser Granowski. Konferansjer Stański.

Pom. reżyser Paszkowski. Efekty świetlne Russan

— W repertuarze —

Prolog—Piosenka Teatru (Wycinanki) I ea, (Wizja przeszłości) Zywe Łalki, Tango Noir, Miłosny Romans (Parodja) Parlekinda (Serenada Jostki) Ferramors (indyjski balet) Pamiętam dzień (inscenizacja) Murzyni w Nocy, Czarna Maska (Parodja cyrku) Śmierć Bonwenuto, Dzwony (muz. Taskina) i inni

Ogród

liczący ok. 6 morgów, z 500 drzew owocowych, obradzących co roku, do wdzierżawienia lub do sprzedania. Blizsze wiadomości: Ruda Pabjanicka, Czarna droga, R. Saurer. 3452—2

Kawaler,

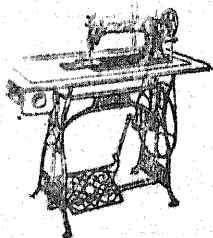
lat 29, rzemieślnik, pragnąłby się zapoznać z panną do lat 28 w celu matrymonjalnym Pierwszeństwo krawcowe posiadające własną pracownię w miejscu lub na prowincji. Oferty do Rozwoju pod „Sokrates” 3452—2

Kompleks will

ok. 5 morgów parku zalesionego z 2—3 willami do sprzedania częściowo lub w całości. Blizsze wiadomości: Ruda Pabjanicka Czarna droga 9 R. Saurer. 3450—2

Do sprzedania

3 gospodarstwa przy Zduńskiej Woli. Wiadomość: Wojciech Lucimiński, Sankiewicza 64 3454—2

Maszyny do szycia

w wielkim wyborze

po cenach konkurencyjnych

i na dogodnych warunkach

— polecam — 2025—10

Karol Rister i Synowie

Sienkiewicza 23, (róg Mon uszki)

Lustra!

Temata w oryginalnych, jasnych i ciemnych ramach, dowolnych rozmiarów poleca ze składki lub na obstarunek oraz sprzedaż szyb. Szlifiernia szkła i kryształów. Podlewnia luster oraz Przedsiębiorstwo Robót Szklarskich J. Candryk i Smoliński Piotrkowska 235. Ceny niskie. 2958

Sprzedam

dom murwany 2 piętrowy 5 mieszkań za 2500 złotych. Wiadomość: Wólczańska 98 u dozorczy. 3456—

Tanie źródło

Są do nabycia, skrzypce, od 10 zł. i wyżej, mandoliny, gitary, także przyjmuje reperaturę ul. Rzgowska 43, Feliks Ciszek. 3442—2

Wdzierżawię

ziemię z budynkami lub bez od 8 morgów do 8 włók za gwarancją w gotówce, ewent. przyjmę administrację domu z mieszkaniem Oferty pod „Solidny” do adm. Rozwoju. 3586—3

Gospodarstwo

składające się z 6 morgów ziemi wiatrak i z inwentarzem żywym i martwym w Kolonii Gospodarz pow. Łódzki, 2 wiorsty od Rzgowa, Pazke. 3078—2

Mozule

w wielkim wyborze KOCNIERZE, KRAWATY, SKARPEKI jak również wszelkie artykuły mody męskiej poleca K. Petersilge Piotrkowska 93.

Dr. med.

M. Skłodowska-Felauer

choroby kobiece i akuszerja od 5—6 Zamenhofska 1. 5296

Dr. E. Ekkert

Choroby skórne, weneryczne i orgów moczowych. Kilińskiego 143, trzeci dom od Głównej. Przyjmuje od 12—3 do 7—9 w Panie 4—5. 2898

Dr. F. Skusiewicz

ul. Andrzeja 11 Choroby skórne i weneryczne godziny przyjęć od 9—11 i od 5—7 i pół. Panie od 5—6. 2625s

Dla ogrzewań centralnych i dla celów przemysłowych

Koks

hutniczy, twardy, wysokoprocenowy, dostarczany we wszystkich ilościach również z dostawą do domu.

WĘGIEL

górnosląski i dąbrowiecki z głębokich kopalń również z dostawą

Smola z węgla kamiennego i Pak.

B. KOWALEWSKI

Lódź, ul. Ogrodowa 78.

3107-

Poszukuje mieszkania!

3 — 5 pokoi z wszelkimi wygodami w okolicy Placu Wolności. Pośrednictwo nie wykluczone. Oferty do administracji sub „Ła — ski“.

3111-

Drobne ogłoszenia

Kupno i sprzedaż:

AAAAA Plac pięknie położony, tuż przy tramwaju blisko stacji Chojny okazynie sprzedam. Wiadomość ul. Malczewskiego 10 (ostatni przystanek). 4059-1

AAAA Obrączki ślubne, pierścionki, kolczyki z gwarancją, zegary, zegarki, platery najtaniej. Brzezińska 10, Jan Placek. 2985-20

AI AI AI Meble po cenach niższych: sypialki, stołowe, kuchnie, szafy, łóżka, stoły, krzesła wiedeńskie i inne sprzedaje. Przędzkiecki. Piotrkowska 108. 2444-8

AI Meble różne sprzedam tanio. Radwańska 17, m. 3. 4055-4

AI Meble różne sprzedam tanio Sienkiewicza 59-21 oficyjna, pierwsze piętro, Kalinowski. 4074-3

Bardzo tanio sprzedam łóżka z materacami, otomanę, stół, krzesła, garderobę. Karola 10 m. 6, I piętro. 4075-4

Plac na Pomorskiej 8400 lokci kwadratowych sprzedam na tychmiast. Oferty do Rozwoju sub „15000 złotych.“ 4066-2

Piekarnię sprzedam okazynie Nowo-Zarzeńska 55. 4062-2

Dom murowany w Zgierzu za 12,000 B mieszkań, pokój duży ładny i kuchnia wolne. Lódź Główna 24, pralnia. 3055-3

Sprzedam lub zamienię sklep i duży pokój na pokój z kuchnią w okolicy Kilińskiego i głównej. Wiadomość: Al. Kościuszki 26, Witczak. 4052-1

Sklep z warsztatem rzeźniczym do sprzedania, cena bardzo dostępna. Nowo-Pabjanicka Nr. 7. 4038-

Sprzedam plac przy ul. Kilińskiego 68x68 lokci. Oferty pod „A. B. C.“ do Rozwoju. 4038-1

Sprzedam tanio całą sypialkę. Zielona 12, restauracja 4052-5

Sprzedam mleczarnię przenosną na kompletne uzależnienie. Obejść można każdy raz. Las konstanyński, dojazd tramwajem konstanyńskim, przy stanku Zdrowie. 4049-2

Różne:

Potrzebny chłopiec do praktyki do tryzjera. Pomorska 61 4037-1

Potrzebna jest dziewczyna do piekarni cukierniczej. Chłodna Nr. 11. 4035-1

Pieliznę męską trykotażę, krawaty, skarpetki, pończochy i wszelką galanterię poleca sklep Marii Czempik, ul. Główna 17. 3056-5

Futra robi nowe, przerabia, reperuje, odświeża tanio. Drobikowski, Karola Nr 20, m. 11 4037-1

Kucharka wykwalifikowana potrzebna od zaraz, może być na stałe lub na przychodnie. Zgłoszenia: Piotrkowska 193 Tomaszewski. 3109-1

Krawcowa, która była w srodek w domu Nawrot Nr 44 m. 18 w żałobie raczy się zgłosić z powrotem. 4082-2

Potrzebna dziewczyna do pomocy w kuchni. Zielona 12, restauracja. 4052-1

Potrzebna zdolna ekspedjentka do sklepu kolonialnego. Narutowicza Nr. 29. J. Janyst. 4026-2

Od 3,000 do 5,000 złotych pragnę wypożyczyć, dam zabezpieczenie hipoteczne. Łaskawe zgłoszenia proszę składać pod „Dobry procent“ 4057-2

Chłopiec z 4 klasowem wykształceniem, roczną praktyką biurową poszukuje posady w sklepie kolonialnym lub magazynie, może złożyć kaucję. Oferty sub „A“ 4058-1

Pończoszarka potrzebna do ręcznych maszyn. Piotrkowska 129. 4061-5

Mam pomyślenie dla kawalera przyzwoitego. Piotrkowska 253, m. 50, III ofic. 4075-1

Potrzebna dziewczyna do posług 13-17 lat. Podrzeczna 33 gospodarz. 4072-2

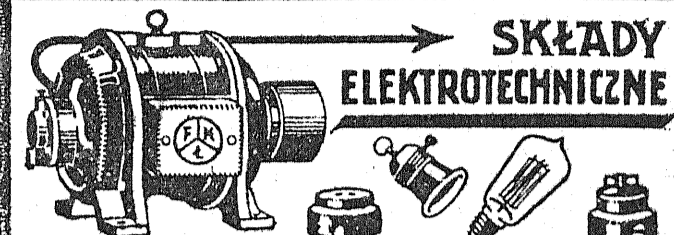
Poszukuję pokoju mieszkalnego, cena od umowy lub odstępnego. Pośrednictwo mile widziane. Oferty do Rozwoju dla „S. B.“ 4071-2

Potrzebny dekarz do renowacji dachów. Wiadomość w Rozwoju. 4080-2

Pam 20 zł. miesięcznie za mały nieumeblowany pokój. Oferty do Rozwoju pod „Pokoik“ 4070-1

Paniątka z prowincji poszukuje pracy w charakterze ekspedjentki lub kasjerki z doświadczeniem. Zamieszkała 27, Upatowicz. 4069-1

SKŁADY ELEKTROTECHNICZNE

E. KOŁACZKOWSKI
ŁÓDŹ, PIOTKOWSKA 153.

Pielizniarka poszukuje szyciu B w domach prywatnych. Łaskawe adresy proszę do Rozwoju pod „Szycie“.

4068-2

Sklepowa z szyciem i nie- mackim potrzebna na stałe. Oferty nadsyłać do Rozwoju pod „Galanterja“.

4065-3

Poszukuję pokoju z kuchnią ewentualnie jednego pokoju z osobnym wejściem. Zgłoszenia pisać „T. P.“ w administracji Rozwoju.

4064-2

Poszukuję pokoju przy rodzinie z utrzymaniem lub bez. Zgłoszenia pod „Bankowiec“ do administracji Rozwoju.

4065-5

Zgubione dokumenty

Wahert Getrada zgubiła paszport niemiecki wydany w Łodzi, książeczkę obrachunkową wydaną z fabryki Rajsfelda, kartę rejestracyjną 1537 wydaną z ów obwodu.

4026-1

Zgineła książka wolnej jazdy z dorożką 107 wydana na imię Józefa Ciechanowskiego. Łaskawe zgłoszenia zechce takową wrócić na ul. Brzeską Nr. 7 do gospodarza.

4031-1

Aberska Rozalja zgubiła dowód osobisty wydany z gm. Marjanpol z. Radomskiej pow. Kozienice.

4067-3

Potrzebny ślusarz

na roboty wodociągowe oraz chłopak do terminu. Wiadomość: 6-go Sierpnia 10.

3438-1

Potrzebna

uczciwa kobieta do domowego gospodarstwa, znająca się na kuchni. Kulesza, Andrzej 17.

3434-2

Pracownia damskich ubiorów

Wykonanie efektowne i artystyczne pod inteligentnym kierunkiem Karola 20, m. 5. Ceny przystępne.

3420

Potrzebny

pokój umeblowany. Oferty nadsyłać Piotrkowska 124. Fryzjer Poznańczyk.

3440-1

Wilk roczny

czystej rasy do sprzedania. Radwańska 19, m. 38.

3418-3

Posiadam

lokali odpowiedni na skład wódek, poszukuje inwalidę z koniecznością lub współnika. Oferty nadsyłać pod „Skład wódki“ do adm. Rozwoju.

412

Dr. med. BRAUN

powrócił specjalista chorób skórnych i wenerycznych. Południowa 25. Przyjm. 8-10, 4-8.

3508-

Dr. S. KANTOR

specjalista chorób wenerycznych skórnych i włosów.

Gabinet Roentgena i światłolecznictwa. Piotrkowska 144 rdy, Lwowa 2. Godz. przyjęcia od 9-2 i 6-8. dla pań 5-8. Telefon 29 45.

3410

Kupię plac

lub domek w lepszym punkcie miasta w cenę gotówką do 600 zł. Oferty sub „Kupno“.

3388

Miejski Kinem. Oświatowy

Wodny Rynek 44.

Od 15 do 21 b. m. włącznie. Dla dorosłych „Ginące Światy“ dramat zyciowy w 6 akt. (pocz. o g. 6.45 i 8.45 wiecz.

Dla młodzieży i dzieci „Karzelek Noszi“—baśń w 4-ach akt. Boxmath Carpentier—Dempsy, — film sportowy w 5 akt. (Początek o g. 3. i 5 pp. w sob. niedz. i święta o g. 1.30.)

Szwajcarskie gorzkie zioła z marką kogut A Gąseckiego, znakomicie uatwiają funkcję żołądka. Idealny środek przy zaparciach. Sprzedają apteki i sklepy apteczne.

CENA OGŁOSZEN:

Przed tekstem 25 gr, w tekście 25 gr, za tekstem 15 gr, zwyczajnie 5 gr, wśród drobnych 8 i nekrologi 20 gr, komunikaty 25 gr, za wiersz milimetrowy lub jego miejsce. Drobne ogłoszenia bezterminowe 3 gr, za wyraz duż litera 3 gr, najmniejsze ogłoszenie 30 gr. Drobne ponad 20 wyrazów wyraz 6 gr, Ogłoszenia zamiejscowe 50 proc. drożej zagr. 100 proc. Stronica przed tekstem i w tekście podzielona na 3 łamy, za tekstem 5 łamów. Tabel kowe i fantazyjne ogłoszenia 50 proc. drożej. Artykuły bez oznaczenia honorarium uważa redakcja za bezpłatne. Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 6-ej, po 6-ej 0 proc. Za terminowe wychodzenie ogłoszeń administracja nie odpowiada. Każda nowa podwydawnicza uważa się za przedtem przyjęte ogłoszenia bez uprzedniego zawiadomienia. Rozwój można zamawiać w Zgierzu u p. Lacha, w Pabjanicach u p. Zatorskiego ul. Zamkowa.